

OSNOVNA ŠOLA ŽIRI

**OČE SINA DO PRAGA, SIN OČETA ČEZ
PRAG (?)**

Koliko družin pod isto streho v Žireh

sociologija
raziskovalna naloga

Avtorici: Mirjam TRATNIK
Anja JURCA

Mentorici: Petra NOVAK, prof. slovenščine, univ. dipl. bibl.
Barbara PETERNEL, PRU slovenščine, univ. dipl. bibl.

Žiri, 2021

I KAZALO (VSEBINE)

1. UVOD	1
2.1. ŽIVLJENJSKA OBDOBJA	2
2.1.1. Mladost	2
2.1.1 Srednja leta	2
2.1.2 Starost	2
2.1.4 Staranje	3
2.2 MEDGENERACIJSKO SOBIVANJE	3
2.2.1 Potreba po socialnem stiku	4
2.2.2 Potreba po stanovanju	4
2.3 PREDNOSTI IN SLABOSTI VEČGENERACIJSKEGA SOBIVANJA	4
2.3.1 Pomoč staršev	5
3.1 METODOLOGIJA	8
3.1.1 Opis vzorca raziskave	8
3.1.2 Opis merskega instrumenta	8
3.1.3 Opis postopka zbiranja podatkov	9
3.1.4 Obdelava podatkov	9
3. 2 REZULTATI	10
3.2.1 Metoda štetja	10
3.2.2 Rezultati ankete	11
3.2.3 Intervju	41
3.2.4 Primeri žirovskih hiš	43
3.2.5 Pripovedi	48
4. RAZPRAVA	52
5. ZAKLJUČEK	54
6. VIRI IN LITERATURA	56
7. PRILOGE	57

II KAZALO FOTOGRAFIJ

Fotografija 1: Zaslonski posnetek statističnih podatkov	10
Fotografija 2: Novejša dvostanovanjska hiša, deljena vodoravno, z ločenim vhodom	43
Fotografija 3: Starejša enostanovanjska hiša	44
Fotografija 4: Obnovljena dvostanovanjska hiša, deljena navpično, dva vhoda	44
Fotografija 5: Dvostanovanjska hiša, deljena navpično, dva vhoda, tipični »dvojček«	45
Fotografija 6: Novejša enostanovanjska hiša	45
Fotografija 7: Dvostanovanjska hiša, deljena vodoravno, z enim vhodom	46
Fotografija 8: Večstanovanjska stavba, en vhod	46
Fotografija 9: Blok v Žireh	47

III KAZALO GRAFOV

Graf 1: Bivališča glede na gospodinjstva	10
Graf 2: Čas selitve	11
Graf 3: Kje živijo	12
Graf 4: Zakaj so se selili	13
Graf 5: Prednosti življenja pod svojo streho	14
Graf 6: Stvari, ki/če jih pogrešajo	15
Graf 7: Pravilnost odločitve	15
Graf 8: Skrb za starše	16
Graf 9: Naj otroci ostanejo doma?	17
Graf 10: Če bi bil lastnik hiše staršev	18
Graf 11: Razlogi za življenje na svojem	19
Graf 12: Ocena ostajanja doma	20
Graf 13: Zakaj se niso preselili	20
Graf 14: Ugodnosti bivanja pod isto streho	21
Graf 15: Pomoč staršev	22
Graf 16: Zadovoljstvo s prostorom	22
Graf 17: Prednosti medgeneracijskega sodelovanja	23
Graf 18: Pomanjkljivosti medgeneracijskega sodelovanja	24
Graf 19: Odločanje o pomembnih stvareh	24
Graf 20: Nesoglasja	25
Graf 21: Kdo plačuje stroške	26
Graf 22: Urejanje hiše in njene okolice	26
Graf 23: Vztrajanje v isti odločitvi	27
Graf 24: Mogoče spremembe	27
Graf 25: Vpliv korone	28
Graf 26: Odnos starši-otroci	29
Graf 27: Pogostost ostajanja doma	29
Graf 28: Kdo ostane doma	30
Graf 29: Razlog, da se niso odselili	30
Graf 30: Ugodnosti, ki jih prinaša sobivanje	31
Graf 31: Reševanje stanovanjskega problema	31
Graf 32: Vrsta pomoči	32

Graf 33: Prostor	32
Graf 34: Skupni prostori.....	33
Graf 35: Skupni vhod	33
Graf 36: Prednosti skupnega vhoda	34
Graf 37: Prednosti skupnega življenja - starejši.....	34
Graf 38: Pomanjkljivosti skupnega življenja	35
Graf 39: Prilagajanje	35
Graf 40: Kdo odloča	36
Graf 41: Ali se vaše mnenje upošteva.....	36
Graf 42: Vplivi problemov drugih.....	37
Graf 43: Pomoč pri vzgoji otrok	37
Graf 44: Urejanje okolice	38
Graf 45: Skupna kosila.....	38
Graf 46: Želja po pomoči	39
Graf 47: Želja po tem, da otroci ostanejo doma.....	39
Graf 48: Ocena odnosov z otroki	40
Graf 49: Stanje v Žireh.....	40

Povzetek

Naloga predstavi način življenja v Žireh glede na gospodinjstva pod eno streho. Odgovarja na vprašanja, v koliko primerih sta dve gospodinjstvi pod eno streho, kakšne so prednosti in slabosti le-tega. In obratno – koliko je takšnih, ki živijo sami pod svojo streho. V ta namen so bile izvedene ankete in opravljen intervju. Za ponazoritev naslova naloge je priložen zbir resničnih pripovedi o tej temi. Do objektivnih podatkov o številu eno- in dvo- ali več stanovanjskih objektih sva prišli s popisom in štetjem/izločanjem števila članov različnih generacij pod isto/eno streho. Le-to kaže sliko celotnega kraja, ne samo glede objektov, temveč tudi odnosov med generacijami.

Ključne besede: družina, dom, eno- in večstanovanjske stavbe, sociologija, sobivanje

1. UVOD

Naslov naloge *Oče sina do praga, sin očeta čez prag* je vzet iz Kersnikove slike Mačkova očeta. Osnovnošolci se morda tako v 8. razredu prvič – če seveda doma niso imeli podobnih razmer – srečamo s problematiko bivanja pod isto streho. Koliko je v Žireh starih Mačkov oz. njihovih sinov, naju je zanimalo pred samim raziskovanjem. Sklepali ali vsaj upali sva, da prav veliko takšnih usod ni. Ker pa je vsak človek svet zase, s svojimi prednostmi in slabostmi, ker se je v družbi v preteklih 50-100 letih precej spremenilo, sva želeli izvedeti, v kakšni meri mladi Žirovci še ostanejo doma. Ta tema se nama je zdela zanimiva, ker se o njej zanima malo ljudi, sploh osnovnošolcev, in zato tudi midve o njej nisva vedeli veliko. Želeli sva izvedeti, kako in s kom živijo drugi ljudje in kako se glede na okoliščine počutijo. Ali jim je tako življenje všeč ali bi ga raje spremenili? Kaj bi spremenili? Kaj jim ni in kaj jim je všeč? Ali se s sostanovalci razumejo? Kako si delijo prostore, vrt?

Cilj raziskovalne naloge je bil ugotoviti tako objektivne kot subjektivne prednosti in slabosti bivanja pod isto streho in predvsem, kakšen je delež tistih, ki se odločijo, da bodo ostali pod isto streho in obratno.

Podatke sva zbirali z različnih strani, in sicer s strani staršev, starih staršev, ljudi, ki živijo sami, in tistih, ki si streho delijo z drugim gospodinjstvom.

Pred raziskovanjem sva postavili naslednje hipoteze:

1. V Žireh je na več kot polovici naslovov več kot eno gospodinjstvo.
2. Tam, kjer je pod isto streho več gospodinjstev, si stanovalci v večini primerov delijo določene prostore.
3. Starejši so manj zadovoljni z življenjem pod isto streho kot mlajši.
4. Mlajši navajajo varstvo otrok s strani staršev kot zelo pogosto.
5. Življenje na svojem je lažje kot življenje s svojimi/partnerjevimi starši.
6. Nekateri, ki so odšli na svoje, to dejanje obžalujejo.

2. TEORETIČNI DEL

2.1. ŽIVLJENJSKA OBDOBJA

Življenje se deli na tri obdobja: mladost, srednja leta in starost.

Strokovnjak Havighurst je podrobno razdelil obdobja v človekovem življenju. Prvo obdobje je obdobje zgodnjega otroštva, nato se nadaljuje v srednje otroštvo. Čas adolescence napoči med dvanajstim in osemnajstim letom. Sledi zgodnja odraslost, nato pa srednja leta odraslosti. Leta nad 65. pa je poimenoval pozna leta odraslosti (Brcar, 2016).

Ker najina naloga ne vključuje otrok, njihovih odločitev, tudi pri teoriji ne navajava značilnosti otroške dobe.

2.1.1. Mladost

Mladost je obdobje med otroštvom in odraslostjo, ki traja približno do 30. leta. V tem obdobju človek telesno, miselno in čustveno dozori. Pridobiva znanje, ki ga bo potreboval v življenju in s pomočjo katerega se bo lahko zaposlil in si ustvaril družino. Oblikuje svojo identiteto glede na genske lastnosti, družino in interakcije, ki jih izoblikuje s širšo družbo. Vsak posameznik razvije tudi osnovne strukture, ki mu pomagajo izoblikovati svoje potrebe s pričakovanji okolice; izoblikuje lasten sistem izkušenj in pravil za zavestno refleksijo razvojnega procesa. Med mlade ljudi uvrščamo ljudi, ki so »mladi po srcu«. Leskošek pravi, da v skupino mladih uvrščamo tudi mlade, ki še niso popolnoma neodvisni od staršev. Najpogosteje so to osebe s statusom dijaka/študenta ali ljudje, ki so v poznih dvajsetih letih in že dolgo ne študirajo več, a še vedno niso samostojni in živijo s starši.

V šestdesetih letih dvajsetega stoletja postane obdobje mladosti predmet družabnega zanimanja, kasneje pa se zgodi postopna preusmeritev k znanstvenemu zanimanju za to obdobje. Arnett je v svojih raziskavah o mladih izločil družbene skupine do 10. let, med 10. in 17. letom in od 18. do 29. leta (prav tam).

2.1.1 Srednja leta

Je obdobje, ko se človek izseli in si ustvari družino ter potomce. Dela za preživetje sebe, mlade in stare generacije. Obdobje traja celo delovno dobo do upokojitve, a danes se delavne dobe daljšajo in zato se zdi, da se daljšajo tudi srednja leta (prav tam).

2.1.2 Starost

Starost je obdobje, v katerega uvrščamo starejše ljudi od približno šestdesetega leta dalje. Prepoznamo jih po spremenjenem videzu in fizični krhkosti. Tradicionalne družbe so včasih razlikovale med ljudmi, ki so bili sposobni za delo, in med ljudmi, ki dela niso mogli opravljati. Cenili so starejše zaradi njihovih življenjskih izkušenj in modrosti. Pomembni so tudi zaradi družbene in politične moči, ki so jo pridobili tekom življenja. Dandanes damo ljudje preveč

poudarka na fizične sposobnosti mladih in ne cenimo dovolj modrosti in izkušenj starejših. Velikokrat se zgodi, da so starejši zapostavljeni.

Starost lahko delimo na tri vrste: kronološko, biološko, psihološko.

Kronološka starost je določena z rojstvom in je nezanesljiva, saj jo težko ocenimo glede na vizualno podobo človeka.

Biološka starost nam pove stanje telesa, ki ga ima posameznik. Pri tem ne gre za ocenjevanje zunanosti, ampak za pravilno delovanje notranjih organov in osnovnih telesnih funkcij.

Psihološka starost je odvisna od počutja človeka (prav tam).

2.1.4 Staranje

Filozofija staranja je sprejemanje in utrjevanje evolucijskega gledanja na življenjski cikel posameznika. Pri tem moramo paziti na prožnost zaznavanja različnih starostnih obdobij človeka. Človek se namreč stara od prvega do zadnjega diha. Potrebe, ki jih oblikujejo posamezniki, se skozi generacije spreminjajo. Vsako obdobje ima svoje posebnosti in zahteve, ki jih človek zadovoljuje po najboljših močeh.

Visoka stopnja rodnosti in smrtnosti prehaja v nizko, kar se kaže s podaljševanjem življenja v pozna leta. To pomeni, da se življenjske dobe pri ljudeh podaljšujejo in da se hkrati povečuje število starejših ljudi. Staranje prebivalstva ima vpliv na celotno prebivalstvo z vidika ekonomije (gospodarstvo) in s socialnega vidika (zdravstvo).

Koeficient starostne odvisnosti je število delovno sposobnih ljudi na število starih prebivalcev. Eurostat-ove projekcije kažejo, da bo število delovno sposobnih ljudi upadlo. Do l. 2060 ~~da~~ bo s sedanjega števila štirih delovno sposobnih ljudi na enega starega, upadlo na dva delovno sposobna človeka na enega starega. Najhitrejše spremembe bodo nastale v prihodnjih 20. letih, ko se bo upokojilo največ ljudi rojenih po 2. sv. vojni (prav tam).

2.2 MEDGENERACIJSKO SOBIVANJE

Pri medgeneracijskem sobivanju gre za sobivanje dveh generacij oziroma dveh različnih gospodinjstev v dveh ločenih stanovanjih, a v eni hiši. Vsako stanovanje ima svojo kuhinjo in kopalnico.

Medgeneracijsko bivanje ima številne prednosti za vse družinske člane. Starejšim omogoča bližino in pomoč sorodnikov ter varnost. Družine z otroki pa lahko izkoristijo priložnost brezplačnega varstva in svoje otroke zaupajo starim staršem.

Poznamo še eno obliko bivanja, in sicer bivanje s sostanovalci. V Sloveniji je ta najbolj obsežna med študenti in mladimi zaposlenimi, saj si težko privoščijo najem celotnega stanovanja. Za tako bivanje je značilno sobivanje posameznikov, ki si delijo stanovanje in hkrati stroške. Delijo si kuhinjo, kopalnico, ~~ter~~ velikokrat pa ima vsak tudi svojo sobo. Tak način bivanja bi koristil tudi starejšim, ki niso več zmožni živeti sami, hkrati pa si želijo družbe.

V zadnjih desetletjih so se družbene razmere zelo spremenile, zato lahko opazimo, da se je število enočlanskih gospodinjstev zelo povečalo (ločitev, parovi brez otrok, družine, ki ne živijo skupaj). Med starejšimi ljudmi, ki živijo sami, ženske predstavljajo 57,7 %. Imajo tudi daljšo življenjsko dobo.

2.2.1 Potreba po socialnem stiku

Stiki s sočlovekom v vsakdanjem življenju so zelo pomembni, saj je to človekova temeljna potreba, ki ga spremlja vse življenje. Ljudje imamo izrazito potrebo po druženju in smo življenjsko odvisni od drugih ljudi in odnosov, brez katerih ne moremo preživeti.

Oblikovanje posameznikove osebnosti poteka kot usvajanje družbenih pričakovanj in zahtev (socializacija), in kot razvijanje lastnih značilnosti in zmožnosti (individualizacija). Družbeno in individualno oblikovanje osebnosti omogoča posamezniku njegovo mesto v skupnosti. Pri tem posameznik sprejema in oblikuje različne vloge in si ustvari podobo o sebi. Vloge, perspektive in osebnost se najbolj spreminjajo zaradi življenjsko pomembnih dogodkov ter pomembnih oseb v življenju posameznika.

V starosti se pogosto spremenijo vzorci interakcije med posameznikom in okoljem. Staranje spremljajo tudi bolezni, ki zmanjšujejo sposobnost sprejemanja informacij, presojanja in odločanja. Lahko nastopijo tudi drugi zunanji procesi družbene izgube, ki to še stopnjujejo (Brcar, 2016).

2.2.2 Potreba po stanovanju

Stanovanje je ena temeljnih človekovih potreb, ki nam nudi zavetje, poleg tega pa tudi celo vrsto socialnih funkcij (je prostor za druženje, družino, za shranjevanje stvari, omogoča nam varnost in zasebnost). Daje nam tudi naslov našega stalnega prebivališča, ki je del naše identitete (Brcar, 2016).

Pot do lastnega stanovanja je nekaterim posameznikom samoumevna, drugim pa se zdi zahtevna in odgovorna odločitev, saj so s tem povezane visoke cene, najemnine ... Če posameznik nima urejenega stanovanjskega vprašanja, se hitro pojavijo posledice in težave:

- psihične težave (strah, samomorilna nagnjena, depresivnost ...);
- zdravstvene težave (pljučnica, astma, odvisnost, alkoholizem ...);
- socialne težave (neuspeh v šoli, prepiri, razpad družine ...);
- zaposlitvene težave (izostanki na delu, brezposelnost ...) (prav tam).

2.3 PREDNOSTI IN SLABOSTI VEČGENERACIJSKEGA SOBIVANJA

Na odločitev glede življenja v večgeneracijski družini vpliva predvsem podaljšana starost in mladost, k temu pripomore tudi reševanje stanovanjskega vprašanja mladine. Oblikovanje takšnih večgeneracijskih gospodinjstev pripomore k varstvu otrok, predvsem na oddaljenih kmečkih območjih. Kako pa družinske spremembe vplivajo na družino srednjih let? - družina v srednjih letih je najdaljše obdobje v življenjskem poteku družine. Najpomembnejši vidik tega obdobja je odhod otrok in prihod njihovih partnerjev, pozneje tudi prihod novih generacij.

V veliko primerih je odhod od doma preložen zaradi finančnih razlogov, v takih primerih je značilno približevanje starejši generaciji. Čeprav strokovnjaki menijo, da navkljub ekonomski odvisnosti odnosi slabijo, slovenske raziskave dokazujejo nasprotno. Odnosi med starši in otroki naj bi prešli z nadzorovanja k odnosom pomoči in spodbujanja. Vse več mladih, posebno študentov, svojo podaljšano mladost preživijo pri starših. To obdobje pol družinskega življenja imenujemo LAT faza, ki je faza med družinsko odvisnostjo in neodvisnim življenjem. Razlogi

za odlaganje odhoda so predvsem lagodno in poceni življenje ter materialna, emocionalna varnost. Zaradi podaljševanja obdobja izobrazbe se posledično mladi pozneje zaposlijo, in šele pozno začnejo služiti svoj denar, ki ga potrebujejo za nakup stanovanja. Ekonomski razlog pa ni glavni, saj smo v dobi značilni po množičnem potrošništvu, v katerem živimo.

2.3.1 Pomoč staršev

Kakšno pomoč pri ustvarjanju družine pričakujejo mladi od staršev? Starševska pomoč je predvsem čustvena in pri stanovanjskih problemih ter vzgoji otrok, ne pa pri finančnih delih. Ugotovitve kažejo, da bi si študentje od države želeli več pomoči pri reševanju stanovanjskih problemov in cenejše otroško varstvo, manjši poudarek pa dajejo dolžini delovnega časa in dolžini porodniškega dopusta.

Sociologi nasprotujejo trditvi, da moderna družina prelaga odgovornost za starejše na državo, saj se starost dviga. Vloga države v starostnih domovih pa se manjša. Čeprav so sodobne kmečke družine v marsičem podobne mestnim, podatki kažejo, da obstaja večja verjetnost, da v kmečkih družinah generaciji odraslih otrok in staršev delata in živita skupaj. Izkazalo se je tudi, da snahe in zeti, ki so se primožili na kmetije, večinoma tudi sami izvirajo iz večgeneracijskih družin. Sobivanje starejše in mlajše generacije je lahko prednost, če se ti med seboj dobro razumejo. Nekatere starejše predstavnike moti, da mlajša generacija ne izraža več toliko spoštovanja. Čeprav se od tistih, ki ostanejo doma, pričakuje, da poskrbijo za starše, je v praksi to dolžnost njihovih soprog. Čeprav si študentje pri 20 do 30-ih letih želijo živeti na svojem, so enotnega mnenja, da bodo najverjetneje živeli pri starših (Lončar, 2016).

Starši študentov za socialno delo so večinoma za stanovanjski del poskrbeli zanje že v naprej in ne skupaj z njimi. Tisti starši, ki otrokom niso uspeli priskrbeti niti majhnega stanovanja, občutijo krivdo. Različni avtorji potrjujejo, da pomen medgeneracijskih vezi v 21. stoletju narašča. Odnosi med več kot dvema generacijama postajajo vedno pomembnejši za posameznika in družine, vedno bolj raznoliki v strukturi in funkcijah. V Ameriki slišimo predvsem o višanju stopnje razvez in večanju števila otrok v enostarševskih družinah. Stari starši opravljajo mnogo nepriznanih vlog v sodobnih družinah, še posebej pri socializiranju vnukov, in so steber za najstniške matere.

Odkritih je pet vrst družinskih odnosov. Za tesno povezavo oz. idealno moderno družino velja pogosto komuniciranje in visoka stopnja vzajemne pomoči. Čeprav lahko izmenjava znotraj družine (tri dimenzionalna izmenjava: denar, čas, prostor) poteka v katerikoli smeri, najpogosteje poteka od starejših generacij k mlajšim, to velja tako za finančno pomoč kot za socialno podporo. Ko govorimo o donaciji časa, ki ga stari starši namenijo vnukom, jih več kot polovica (56 %) vidi vnuke 1-6x na teden, 16 % pa jih ima z njimi dnevni stik (prav tam).

Do konfliktov pride v procesu odločanja o številnih vprašanjih. Na kmetijah običajno bivajo tri generacije v istem gospodinjstvu. Življenje v razširjeni družini je v preteklosti obvezovalo odrasle otroke, da so poskrbeli za starše, danes pa mlajše generacije vedno bolj zahtevajo avtonomijo med generacijami. Tako intenzivnih sorodstvenih povezav ni med meščani, saj sta industrializacija in urbanizacija uničili vezi med sorodniki.

Definiranih je šest pojmovnih dimenzij medgeneracijske solidarnosti: čustvena solidarnost (izražanje mnenj o svojem odnosu z družinskimi člani), povezovalna solidarnost (vrsta in pogostost stika med člani), sporazumna (strinjanja v mnenjih, vrednotah), funkcionalna solidarnost (dajanje - prejemanje pomoči med generacijami), normativna (pričakovanje dolžnosti) ter organizacijska («možna struktura» za medgeneracijsko interakcijo)

Starejša generacija v večini družin na mlajše prenaša vrednote ter praktična znanja in spretnosti. Mlajši pa dajejo starejšim veselje življenja ter jih učijo uporabe nove tehnologije.

Stresorji vplivajo na jedro družinsko skupino bolj kot na posameznika. Odnos posameznika do staršev je povezan z odnosom posameznika do večgeneracijske družine in obratno, odprtost posameznika do razširjene družine. Študija odkriva, da se specifičnost družinskih procesov, sestra - babica - mati otrok, kaže v vedenju otrok. Na otrokov socialni razvoj lahko zelo vpliva konflikt mati-babica, a je le materino starševstvo povezano z otrokovim socialnim in problematičnim vedenjem.

Pri občutku, da je dom res dom, pomagajo dobri odnosi z ljudmi, s katerimi oseba živi, ter relativni nadzor ter njegova moč pri odločanju glede bivališča. Zakonito lastništvo je eden najpomembnejših vidikov, ki vplivajo na to, ali člani večgeneracijskega gospodinjstva občutijo, da imajo nadzor in se počutijo doma v svojih bivališčih. Nekaterim članom, ki nimajo te legalne pravice, to omeji nadzor in občutek doma. Za nekatere je življenje v večgeneracijski družini dvorezen meč, radi so v družbi, a težko najdejo prostor zase. Ljudje govorijo tudi o spreminjanju vsakodnevnih rutin zaradi večstranskih prilagajanj.

Vsaka družina potrebuje organizacijski vzorec, ki vključuje prilagodljivost, povezanost ter socialno-ekonomske vire. Prilagodljivost - zmožnost se regenerirati, prilagoditi. Povezanost pomeni predvsem podporo in sodelovanje, sprejemanje posameznikovih razlik in meja. Strokovnjaki predlagajo, da se družina obravnava kot delovni projekt, katerega predpostavka je, da se družina trudi delovati bolj uspešno kot do sedaj in izkoristiti možnosti, da podpre njene člane. Potrebuje način načrtovanja in opravljanja nalog, predpostavlja načrtovanje ciljev ter delo za njihovo uresničitev.

Družina potrebuje projekt, katerega mora poznati vsak član in v njem sodelovati. Dovoliti si mora ustvarjalnost in razmejitve. Ugotavlja se tudi, da je tema, kaj kdo dela, zanemarjena v pogovorih. O čustvih in občutkih se ni mogoče pogajati, lahko jih le poskušamo razumeti in sprejeti. V družini je potrebno skrbeti za povezanost, razvijanje sistema vrednot, ki pomeni oblikovanje pričakovanj družinskih članov.

Čeprav v stališčih starševstva zagovarjamo spolno nevtralnost, v praksi ravnamo drugače, saj matere namenijo otrokom veliko več časa kot očetje. Starša sta v starševskih vlogah, ko morata otroka vpeljati v svet norm in vrednot, odvisna drug od drugega. Ohranitev generacijskih razlik pomeni, da starši ne smejo postati odvisni od otrok, otrok pa potrebuje odvisnost od staršev za občutek varnosti, njegov razvoj pa je lahko ogrožen, če mora nuditi čustveno podporo staršem. Porušene generacijske razlike pa pomenijo, da je eden od staršev v vlogi otroka, voden in ne more biti dober vzor za odraščanje. Ne hierarhični pa so možni le, če vzdržujemo generacijske razlike. Ohranitev generacijskih razlik namreč pomeni, da zavestno ohranjamo spoštovanje in dostojanstvo staršev.

Komunikacija se izraža v načinih sporazumevanja, ki si jih ljudje oblikujejo, da bi drug drugega razumeli. Na podlagi samopodobe človek sprejema odločitve, samopodoba družine pa se prenaša iz generacije v generacijo, kar vpliva tudi na predstavo posameznika o samem sebi (prav tam).

Pri sobivanju različnih generacij prihaja do vse večje individualizacije v vsakdanjem življenju, kar vključuje večjo samostojnost in različnost med posamezniki. Tako kot se zmanjšuje število obiskov – zaradi povečane uporabe telefona in zaradi službe krajšega časa preživetega doma, se povečuje želja po zasebnosti, ne le pred obiski, temveč tudi člani drugega gospodinjstva. Veliko stvari se dogovorijo kar na stopnišču/vhodu (Mlinar, 2008).

Pri ustreznem komuniciranju pa gre za to, da sta besedni in nebesedni del usklajena ter aktivno sprejemanje sporočil drugih članov. Vse kar se dogaja z enim družinskim članom, na takšen ali drugačen način vpliva na vse preostale. Vsak član vleče izhodišča za zunanje življenje iz družine. Večgeneracijska medsebojna odvisnost pomeni socialne mreže odnosov, ki vsebujejo kvalitetne, vzajemne, skupne cilje. Vsak človek sprejme in pokaže tista čustva, ki so bila v družini sprejeta, tista, ob katerih pa je doživel negativen odziv, skriva za zaslon, hkrati pa išče ljudi s podobnimi čustvi za zasloni. Otrok že zelo zgodaj začne spoznavati, kako se v družini ravna s čustvi. V družini niso problematična konfliktna čustva, problematično je njihovo zanikanje. Otroku je pomembno zagotoviti pravico do vseh čustev, ker so takšna, kot so zanj smiselna in se bo le tako naučil živeti s čustvi. Družina mora članu pomagati prisluhniti lastnim čustvom. Mama naj bi imela največ čustvenih izmenjav in ima eno najpomembnejših vlog, oče pa funkcijo pri izmenjavi s čustvi vedno bolj izgublja. Kjer stari starši živijo v isti hiši, le-ti močno posegajo v življenje mlade družine. Španski študenti jim pripisujejo predvsem pozitivne lastnosti, slovenski študentje pa so pogosteje pripisali negativne čustvene izmenjave. Sposobnost za konflikt je naučena sposobnost posameznika, da zazna konflikt in se z njim sooči, kar pripomore k boljši klimi v družini. Pravila in norme omogočajo obvladljivost sprememb za vso družino. Družina je konfliktna skupina, katere konfliktnost se moramo naučiti prepoznati in z njo ravnati (Lončar, 2016).

Sicer pa je povečevanje števila oz. deleža samskih gospodinjstev eden od kazalcev preobrazbe in slabitve družine. Splošni trendi sprememb v zvezi z družino so prehajanje iz tri- na dvo- ali enogeneracijsko družino ali gospodinjstvo, zmanjšuje se število sklenjenih zakonskih zvez, število razvez se povečuje, vstopanje v zakonsko ali partnersko zvezo se odlaga na kasnejši čas, število otrok v družini se zmanjšuje, vedno več staršev načrtuje rojstva – tudi glede na stanovanjske razmere (Mlinar, 2008).

3. RAZISKOVALNI DEL

V sledečem poglavju bova predstavili metode, s katerimi sva pridobili informacije in podatke, predstavljene v raziskovalni nalogi.

3.1 METODOLOGIJA

Osnovno teorijo sva pridobili na podlagi prebrane sociološke teorije o omenjeni temi. Da sva dobili splošno sliko o stanju v Žireh, sva na Občini pridobili naslove in število prebivalcev oz. letnice rojstva le-teh.

Za najino raziskavo sva izdelali tudi tri ankete življenju na svojem in življenju z drugim gospodinjstvom, največkrat s starši/otroki. Reševali so jih naključni Žirovci, za katere so bile ankete, glede na njihovo bivališče, primerne. Ker naju je zanimalo, kaj si posamezniki mislijo o odnosu s starši pod skupno streho in obratno, o pogostosti odselitev in kako pogosto otroci ostanejo pri starših, sva ta vprašanja vključili tudi v ankete.

Znanje sva si kasneje razširili v pogovoru z gospodom Zdravkom Mlinarjem. Za intervju sva napisali kar nekaj vprašanj, ki so se navezovala predvsem na anketne vprašalnike oz. analizo le-teh.

3.1.1 Opis vzorca raziskave

V aplikaciji Google forms sva izdelali dve anonimni anketi o življenju pod svojo streho in življenju pod eno streho z drugim gospodinjstvom. Vsako anketo je reševalo 25 anketiranih družin, starosti med trideset in petdeset let. Ker sva se ob rezultatih, ki sva jih dobili, zamislili, da morda starejša generacija misli drugače, sva izdelali anketo še za starejšo generacijo. Trudili sva se, da bi bili odgovori iz tistih hiš – tako starejša kot mlajša generacija.

Drugi vzorec raziskave predstavlja intervju z žirovskim sociologom gospodom Zdravkom Mlinarjem. V intervju sva vključili enajst vprašanj, z več podvprašanji.

V popis žirovskih gospodinjstev sodijo prav vsi naslovi v Žireh.

Prav tako pa predstavlja posebne zgodbe, ki jih je v času svojega raziskovanja na terenu med Žirovci zbrala naša rojakinja in pisateljica Milena Miklavčič.

3.1.2 Opis merskega instrumenta

Anketo o življenju na svojem je sestavljalo 18 vprašanj, anketo o življenju z drugim gospodinjstvom pa 44 vprašanj. Vprašanja so bila tako odprtega kot zaprtega tipa.

Na posameznih lokacijah v Žireh sva fotografirali različne tipe gradenj (enostanovanjske, dvostanovanjske, z ločenim ali skupnim vhodom ...). Na Občini Žiri sva prišli do popisa

prebivališč in potem sva ročno pošteli število gospodinjstev v posamezni hiši. Pri tem naj poudariva, da gre za okvirno oceno. Gospod Mlinar, ki že dlje raziskuje Žiri in Žirovce s sociološkega vidika, se je odzval najinemu vabilu in odgovoril na vprašanja, pripravljena na podlagi anketnega vprašalnika. Enako se je vabilu za posredovanje kakšne posebne zgodbe odzvala gospa Milena Miklavčič.

3.1.3 Opis postopka zbiranja podatkov

Pri znancih in sorodnikih najinih družin in nekaterih drugih sva se pozanimali sva se za e-naslove oseb, za katere sva vedeli, da so primerne za reševanje ankete glede na njihovo bivališče. Osebam, ki živijo pod svojo streho, sva poslali krajšo anketo, ki se navezuje na samostojno življenje, osebam, ki živijo pod skupno streho s starši ali drugimi osebami, pa daljšo anketo, ki se navezuje na skupno življenje. V sporočilo sva napisali tudi prošnjo, če lahko anketo rešijo in večina oseb se je hitro odzvala in nama pomagala priti do rezultatov. Iz občinskega arhiva sva ročno šteli število oseb na posameznem naslovu. Pri tem se je po letnici rojstva videlo, ali gre za različne generacije. Gospoda Zdravka Mlinarja in gospo Mileno Miklavčič sva – zaradi časa epidemije – kontaktirali kar preko e-pošte; oba sta se odzvala. Vse podatke oseb sva imeli zgolj za namen raziskovalne naloge

3.1.4 Obdelava podatkov

Ko je posamezno anketo izpolnilo določeno število oseb, ki sva jih potrebovali za relevanten vzorec, sva si razdelili anketo in začeli s pregledovanjem podatkov. V Wordov dokument sva prepisali vprašanja in pod njimi pripisale odgovore od najpogostejših do najredkejših. Poleg odgovorov sva dopisali tudi število in odstotke, ki predstavljajo delež od celote.

Ko sva zbrali vse odgovore, pa sva se lotili izdelovanja grafov v aplikaciji Excel. Uporabili sva stolpčne diagrame in tortne prikaze. V vse grafe sva vključili tudi odstotke.

Podatke o številu članov na določenem naslovu sva pridobili na žirovski upravni enoti. Ker gre za osebne podatke, sva v predogled dobili samo naslov in letnico rojstva, imen in priimkov pa ne. Podatki, ki sva jih pridobili, niso 100 % zanesljivi, zelo približen podatek pa zagotovo dajo. Prešteli sva število naslovov in pregledali člane pod isto streho. V kolikor je šlo za dve - tri različne generacije (recimo stari starši, njihov otrok in partner, vnuk ali samo, da je bila letnica mlajše generacije takšna, da sodi že v odraslo dobo), sva šteli, da živita pod isto streho dve generaciji.

3. 2 REZULTATI

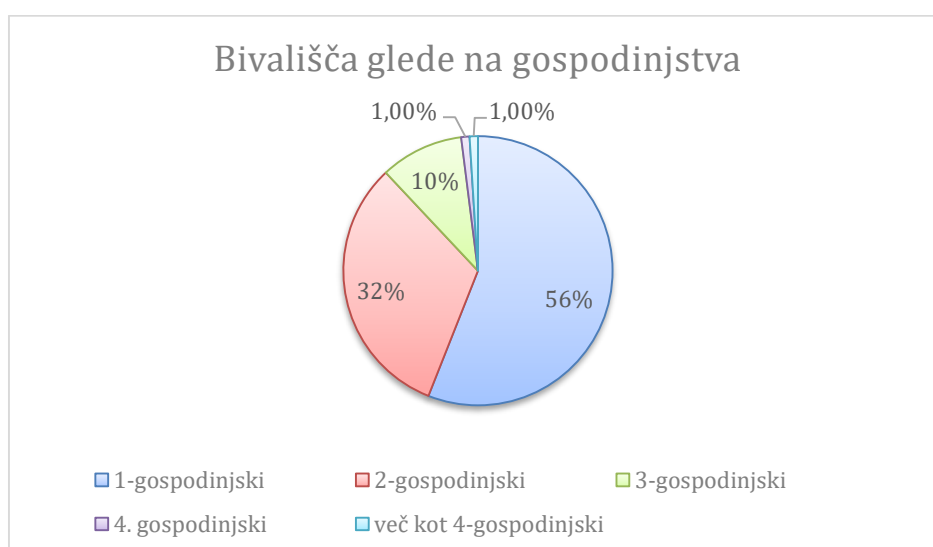
3.2.1 Metoda štetja

Čevljarska ulica 35 , 4226 Ž	1/28/2007
Čevljarska ulica 37 , 4226 Ž	9/22/1945
Čevljarska ulica 37 , 4226 Ž	7/31/1948
Čevljarska ulica 38 , 4226 Ž	5/2/1931
Čevljarska ulica 38 , 4226 Ž	12/19/1940
Čevljarska ulica 39 , 4226 Ž	2/10/1957
Čevljarska ulica 39 , 4226 Ž	9/26/1989
Čevljarska ulica 39 , 4226 Ž	8/29/1988
Čevljarska ulica 39 , 4226 Ž	1/30/1963
Čevljarska ulica 4 , 4226 Žir	7/5/1993
Čevljarska ulica 4 , 4226 Žir	6/6/1966
Čevljarska ulica 4 , 4226 Žir	12/21/1928
Čevljarska ulica 4 , 4226 Žir	11/28/1988
Čevljarska ulica 40 , 4226 Ž	6/8/2004
Čevljarska ulica 40 , 4226 Ž	7/9/1979

↓
↓

Primer dveh generacij
Primer ene generacije

Fotografija 1: Zaslonski posnetek statističnih podatkov

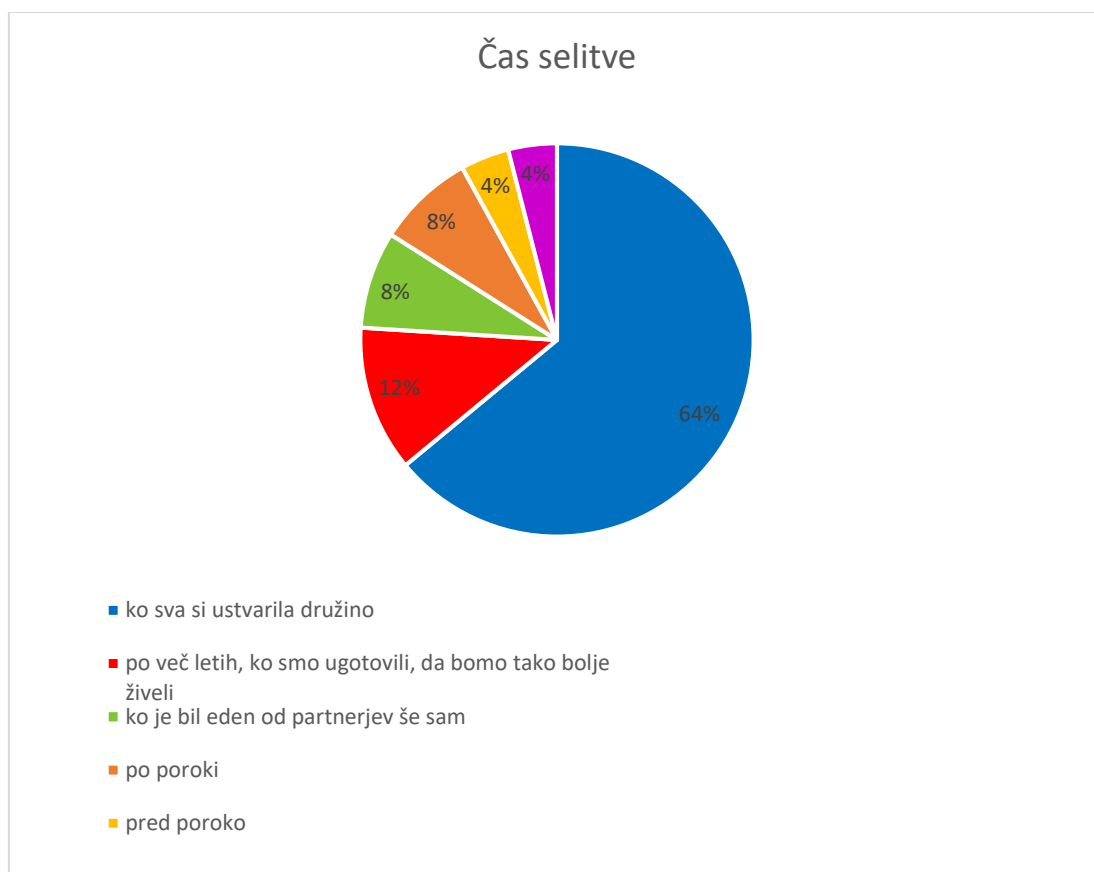

Graf 1: Bivališča glede na gospodinjstva

3.2.2 Rezultati ankete

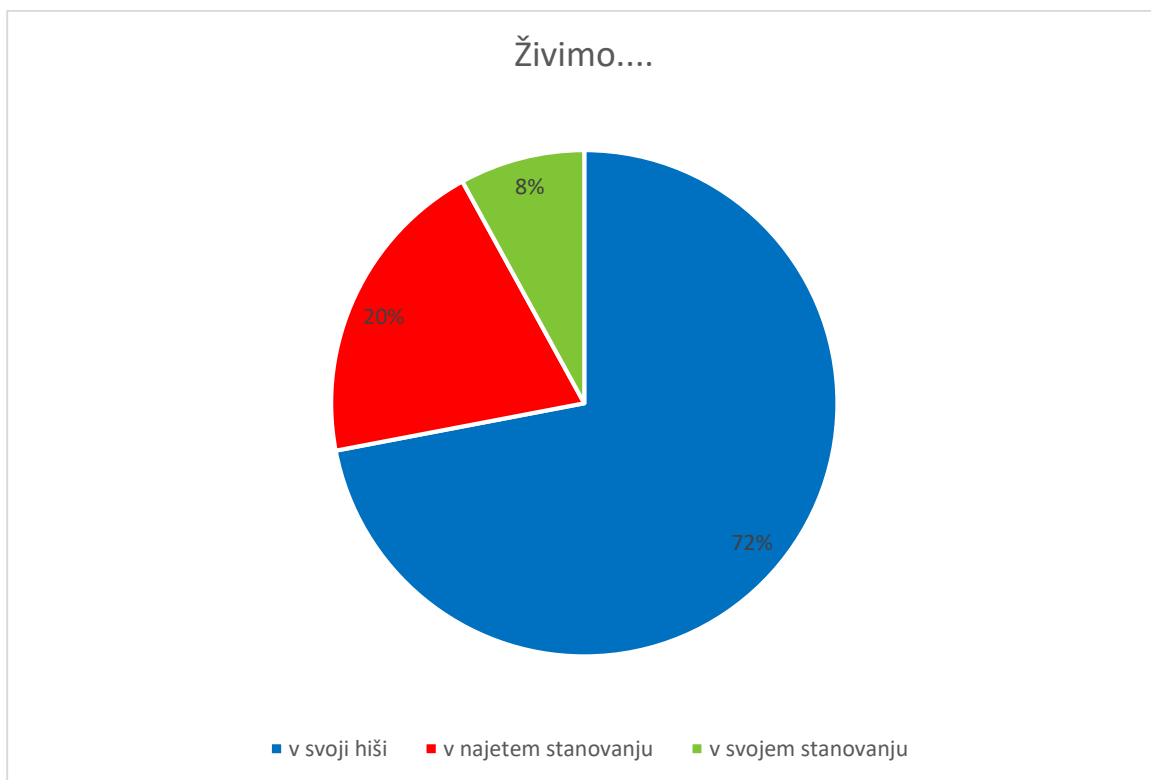
V nadaljevanju so prikazani rezultati ankete, ki sva jo izvedli v Žireh.

a) Anketa o življenju na svojem

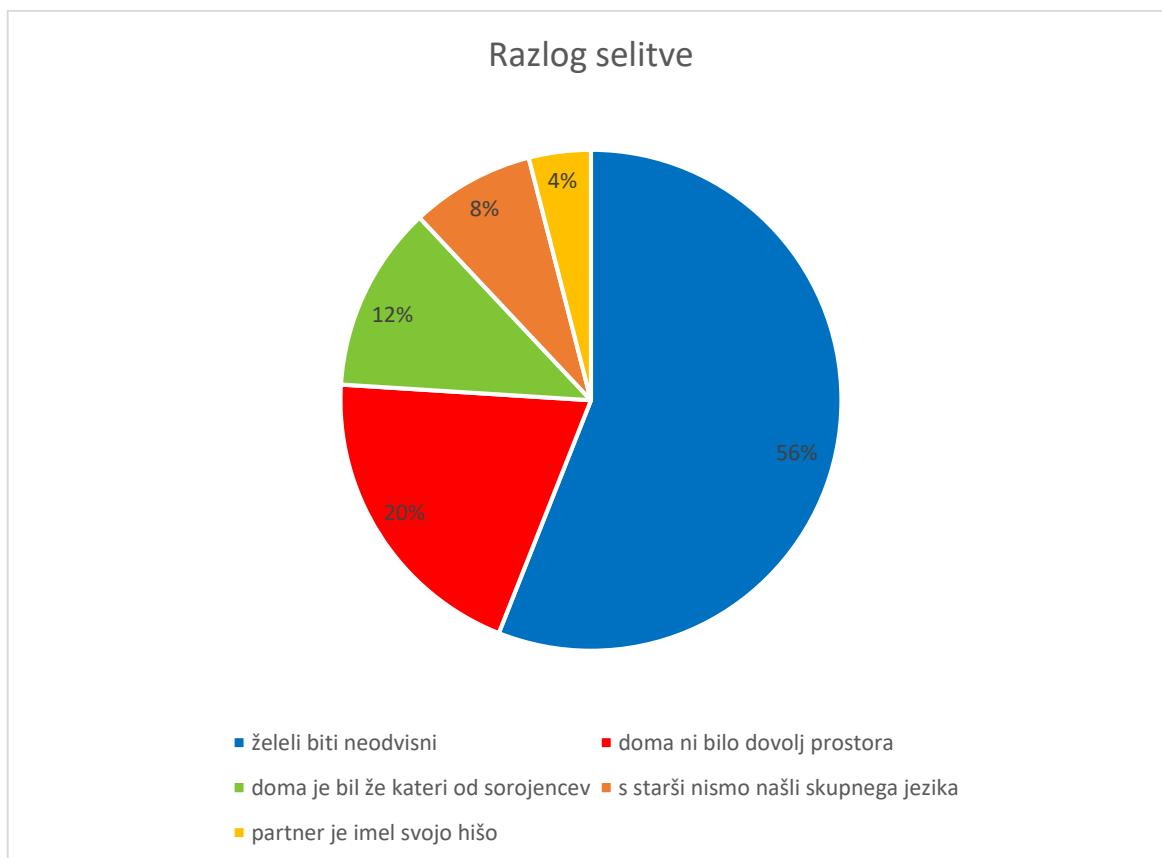
Graf 2: Čas selitve

Odgovori so dokaj pričakovani. Najpogostejši odgovor je po tem, ko si ustvarijo družino, kar pomeni tudi prihod novega člana in potreba po dodatnem prostoru. Vseeno preseneča, da se je večji del anketirancev odločil za samostojnost šele po ustvaritvi družine in ne že takoj po poroki, upoštevati moramo dejstvo, da del anketirancev ni poročen/ se ni poročil. Pri manjšem delu, je eden od partnerjev živel na svojem, še preden se je pridružil drugi.

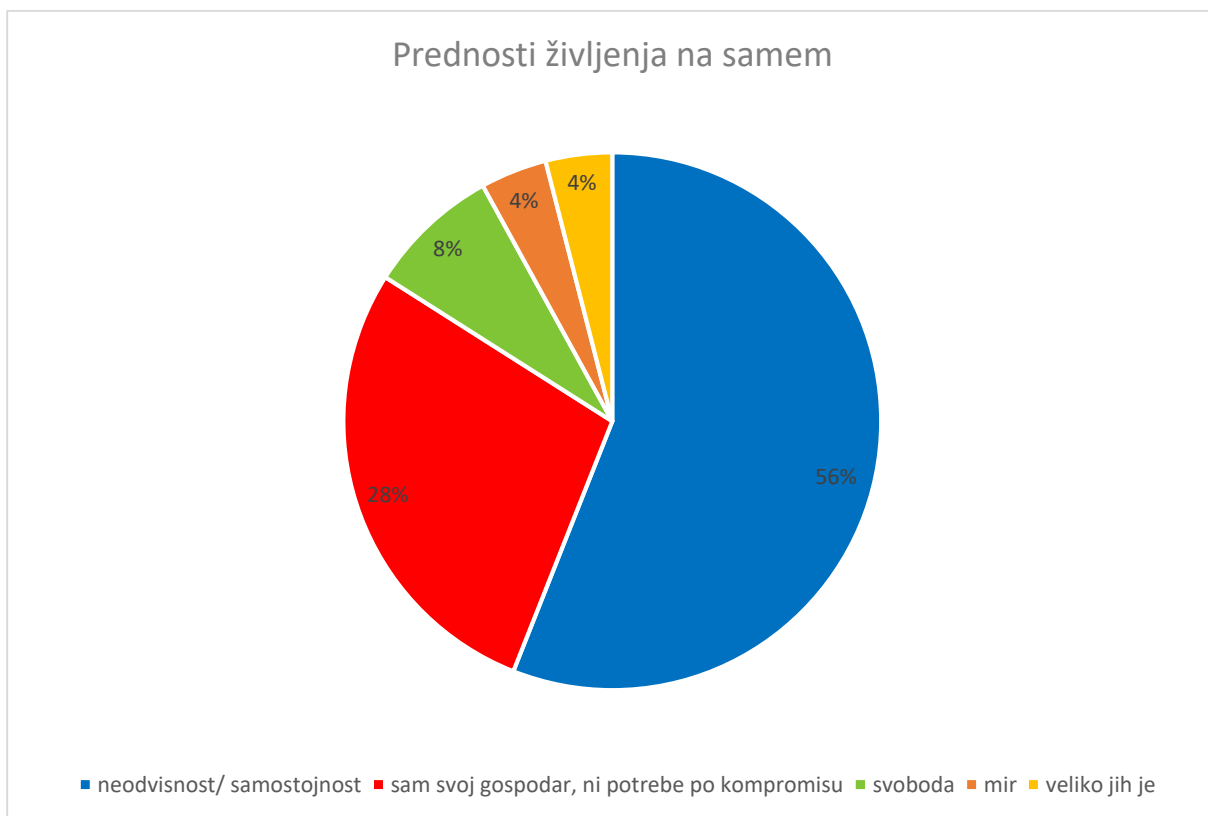
Graf 3: Kje živijo

Ne preseneča dejstvo, da se jih največ odloči za hišo. Žiri so namreč podeželsko mesto z malo bloki. Zanimivo je, da se jih je več odločilo za najem in ne nakup stanovanja. Verjetno zaradi finančne krize na začetku, saj je najem za začetek cenovno ugodnejši kot nakup stanovanja. Verjetno se za nakup lastnega stanovanja odločijo pozneje, ko so finančno stabilnejši.

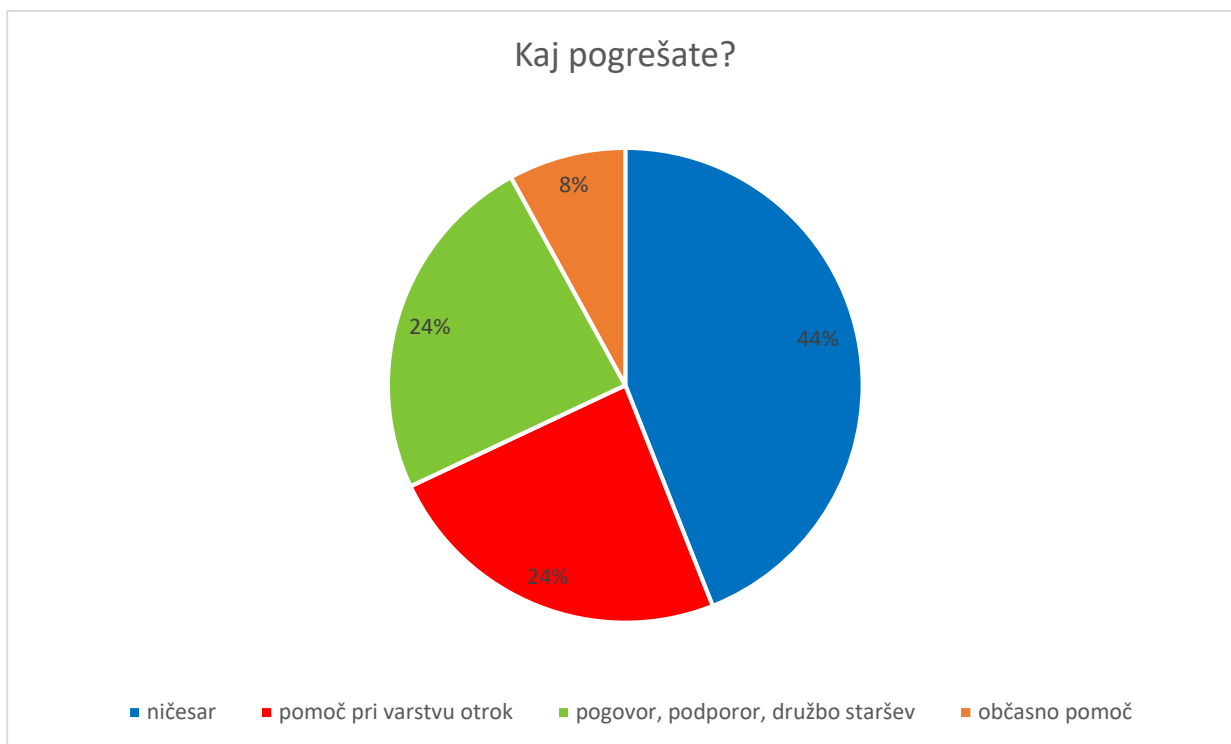
Graf 4: Zakaj so se selili

Odgovori se zdijo pričakovani. Vsak iz svojih razlogov, največ, pričakovano, zaradi samostojnosti. Precej velik del je bil v to delno primoran, saj doma preprosto niso imeli dovolj prostora. Pri delu anketirancev (12 %) je prostor zavzel že sorojenec, manjši del s starši ni našel skupnega jezika oz. je bilo sprejemanje kompromisov zanje prezahtevno.

Graf 5: Prednosti življenja pod svojo streho

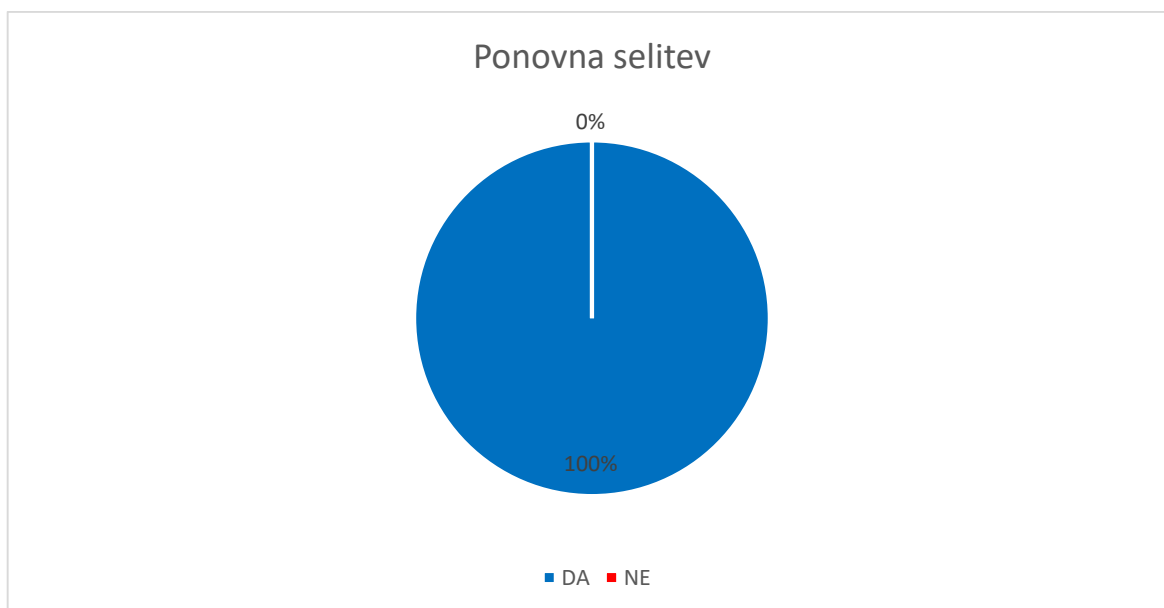
Odgovori so bili pričakovani, saj je samostojnost in želja po samostojnem odločanju najpogostejši razlog za odhod na svoje. Nekaterim to da večji občutek svobode, saj jih pri odločitvah ne ovirajo in jih ne omejujejo starši. Manjši del v osamosvojitvi najde tudi svoj osebni mir, kar je pravzaprav zelo podoben odgovor.

Graf 6: Stvari, ki/če jih pogrešajo

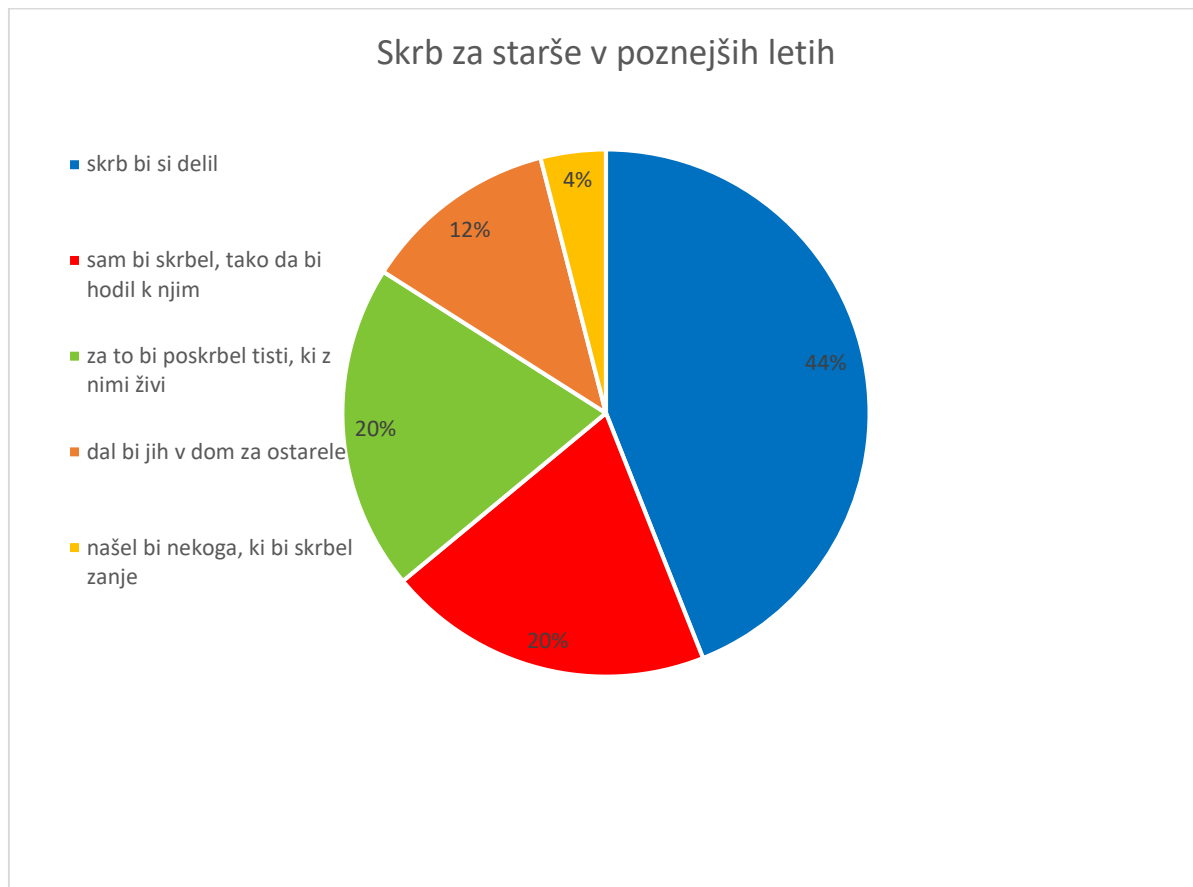
Slaba polovica anketiranih ne pogreša ničesar, mnogim manjka predvsem nekdo, ki bi vskočil, ko sami nimajo časa, predvsem za varstvo otrok. Potrebnost staršev opaziva tudi sami, saj nama v življenju niso minile počitnice brez preživljanja časa pri starih starših. Počitnice in kosila pri starih starših so nama bili vedno daleč najljubša.

Presenetljivi so dokaj visoki odstotki pri pogrešanju pogovora, drugega mnenja, moralna podpora. Nekaterim manjka le občasna pomoč.

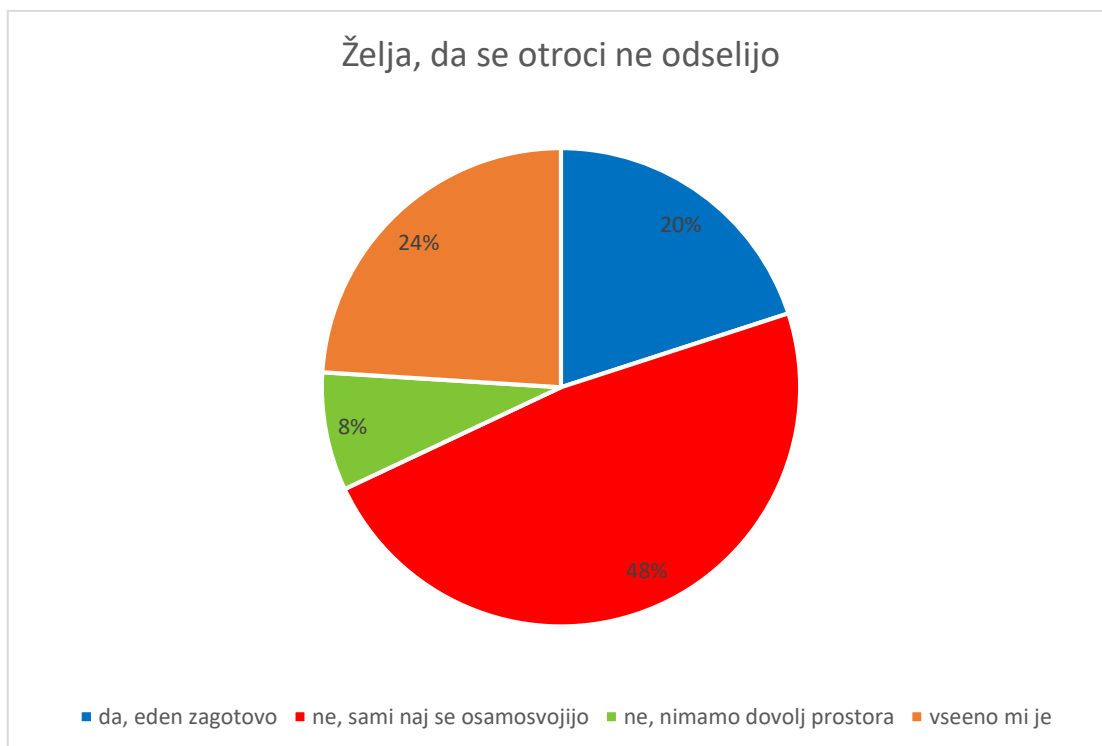
Graf 7: Pravilnost odločitve

Pri tem vprašanju pa dobimo pošteno zagotovilo, da svoje odločitve ne obžalujejo, čeprav je na trenutke težko. Pričakovano je bilo, da večina odločitve ne obžaluje, da pa so takega mnenja prav vsi, se nama zdi predvsem spodbudno v smislu neobžalovanja svoje odločitve.

Graf 8: Skrb za starše

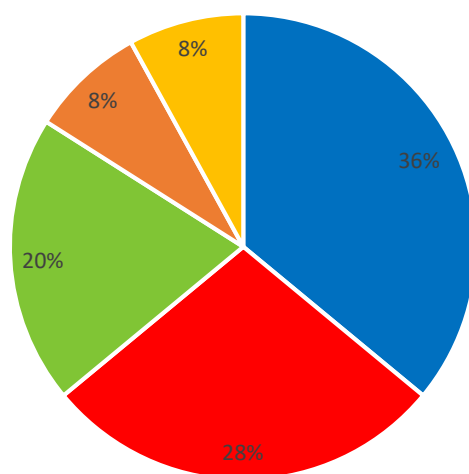
Večji del, slaba polovica, bi si skrb za starše delila, najverjetneje jim ob strani stojijo sorojenci, s katerimi bi si delo lahko delili. Petina bi zanje skrbel sama, pri petini pa starši doma že imajo osebo, ki je zanje sposobna in pripravljena skrbeti. Manjši del, tudi manjši kot sva pričakovali sami glede na vse večjo pogostost gradnje domov za ostarele in poudarjanje na pomembnosti izobraževanja za ta delovni kader, bi starše poslal v dom za ostarele. Na tem mestu se poraja vprašanje, ali smo Žirovci res tako močno navezani na starše ali so takšni odgovori, da se »to spodobi« oz. »kaj bodo pa rekli ljudje«.

Graf 9: Naj otroci ostanejo doma?

Večina otroke pri osamosvojitvi podpira (48 %) in si tega želi. Petina (20 %) vprašanih izraža željo, da eden od otrok ostane doma. Če rezultate tu primerjamo z odgovori pri 4. vprašanju, opazimo, da so vsi anketiranci od staršev prejeli podporo pri odločitvi za odhod na svoje, tu pa opazimo, da se število želja staršev po ostajanju otrok doma veča. Pri manjšem delu vprašanih pa bodo otroci primorani k osamosvojitvi, predvsem zaradi prostorske stiske.

Kaj bi storili kot lastnik hiše staršev?

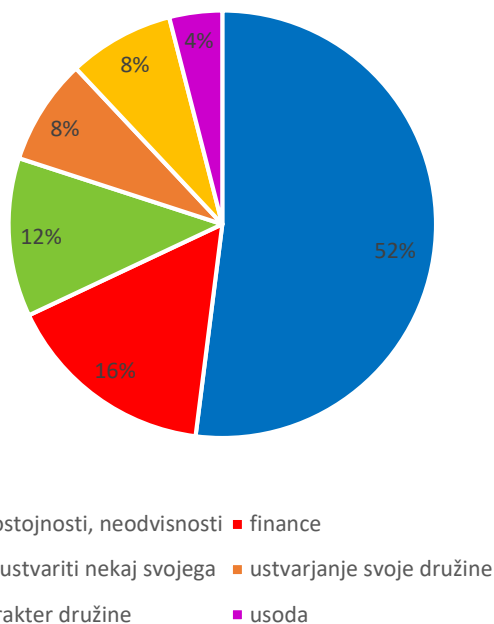

- podaril bi jo svojim otrokom
- vem, da ne bom postal lastnik
- dal bi jo v najem
- sam bi se preselil tja
- prodal bi jo

Graf 10: Če bi bil lastnik hiše staršev ...

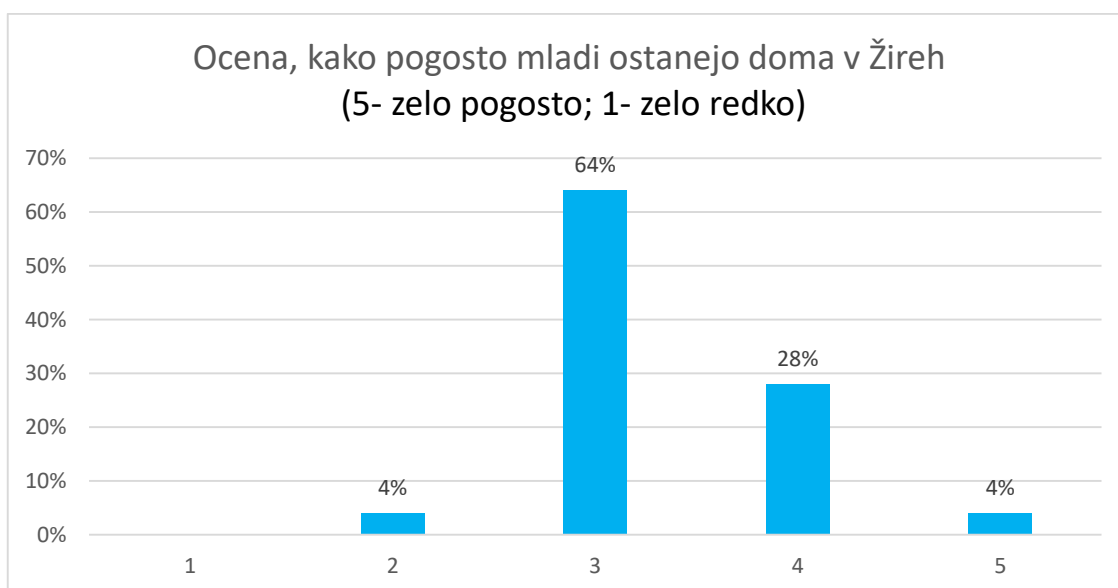
Največ anketirancev bi hišo predalo otroku, verjetno ker so si sami ustvarili svoj dom, v katerem se počutijo dobro in nimajo potrebe po novem okolju. Sicer je zanimivo, da je ta možnost najpogostejša. Drugi najpogostejši odgovor je bil, da osebe že vedo, da one ne bodo postale lastniki, kar lahko pomeni, da bodo hiše dobili starejši bratje, sestre, oz. je razlog čisto drug. Petina bi hišo dala v najem. Razumna odločitev, če s hišo nimajo kaj storiti. Le 8 % bi se v hišo dejansko preselilo, kar je presenetljivo majhno število. Nekaj pa bi jih hišo tudi prodalo in se ji s tem odpovedalo.

Razlogi za življenje pod svojo streho

Graf 11: Razlogi za življenje na svojem

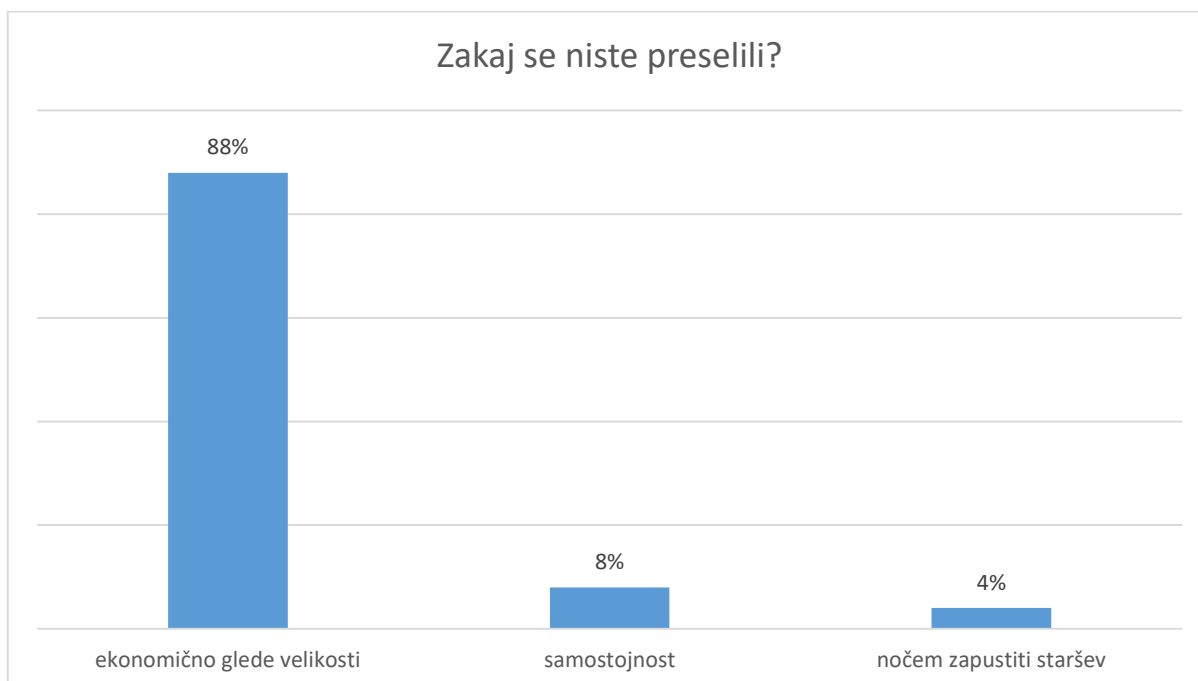
Polovica je mnenja, da brez začetne želje po osamosvojitvi in neodvisnosti, selitev prav gotovo ne bo lahka stvar. Ljudje s to željo imajo tako nek cilj, ki ga imajo namen uresničiti. Seveda imajo pri osamosvojitvi velik pomen finance. Imamo dovolj denarja, da naredimo hišo, kupimo stanovanje, če nimamo ga bo za začetek dovolj za najem, tudi to je vsekakor velik in pomemben dejavnik. Potrebna je seveda tudi želja po svojem domu, da imamo v življenju nekaj svojega, za kar smo se potrudili in v tem sedaj lahko uživamo. Ustvarjanje lastne družine pripomore k odločitvi za odhod na svoje ali pa obratno - lastno bivališče pripomore k razširitvi družine. Pomemben je tudi karakter družine, bo družina tvojo odločitev podprla ali ji nasprotovala. Nekaj pa je tudi v usodi, si v osamosvojitve primoran, ti je namenjen tak način bivanja.

Graf 12: Ocena ostajanja doma

Najpogosteje je uporabljena številka tri, kar pomeni, da večina o ohranjanju te tradicije ni čisto prepričana. Večji del odgovorov pa je vseeno označenih pri tem, da se tradicija ohranja in so večgeneracijski domovi še vedno pogosti.

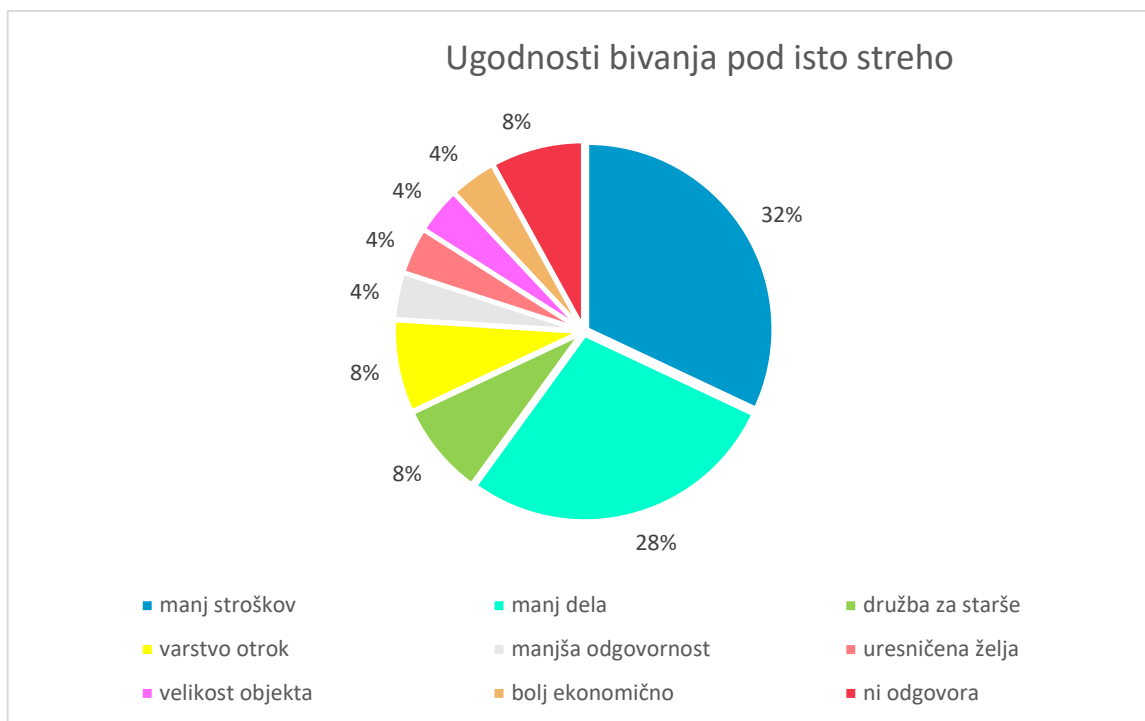
b) Anketa o življenju pod eno streho z drugim gospodinjstvom

Graf 13: Zakaj se niso preselili

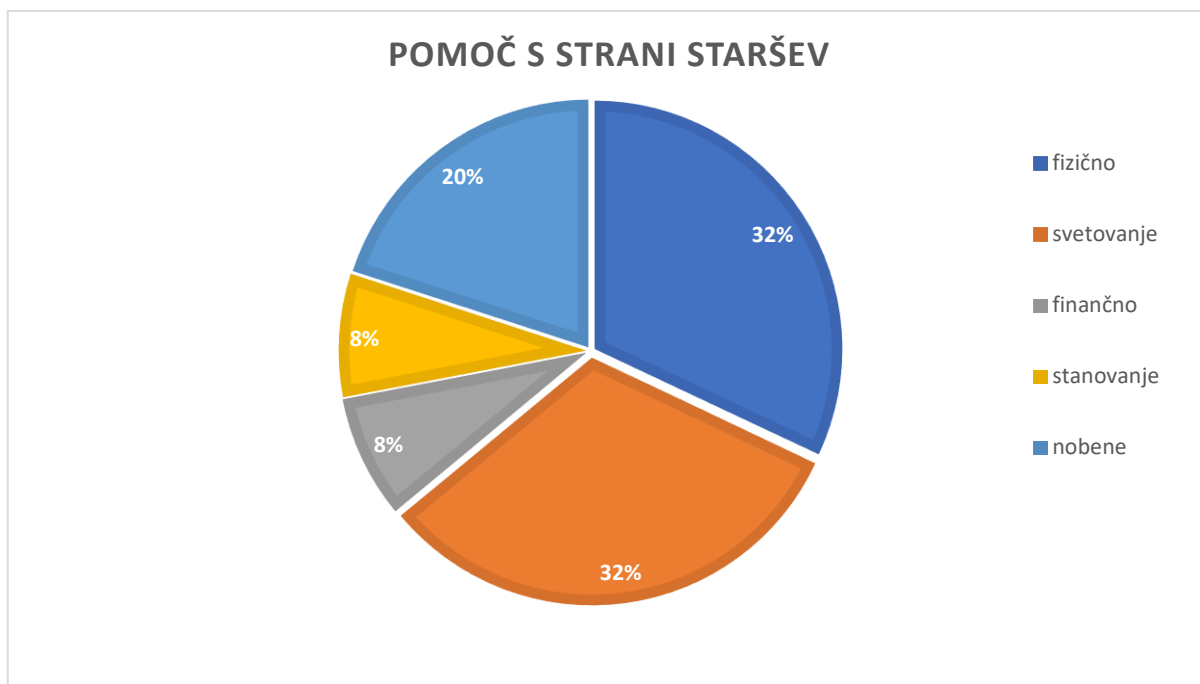
Vsak, ki se ne preseli, ima tudi svoj razlog. Zgornji graf te razloge prikazuje. Največ ljudi se od doma ni preselilo zaradi ekonomičnosti oz. velikosti stanovanj, ampak naju je ta podatek

presenetil, saj sva mislili, da bo največ oseb pri tem vprašanju označilo »samostojnost«, saj se ljudje ob selitvi tudi osamosvojijo.

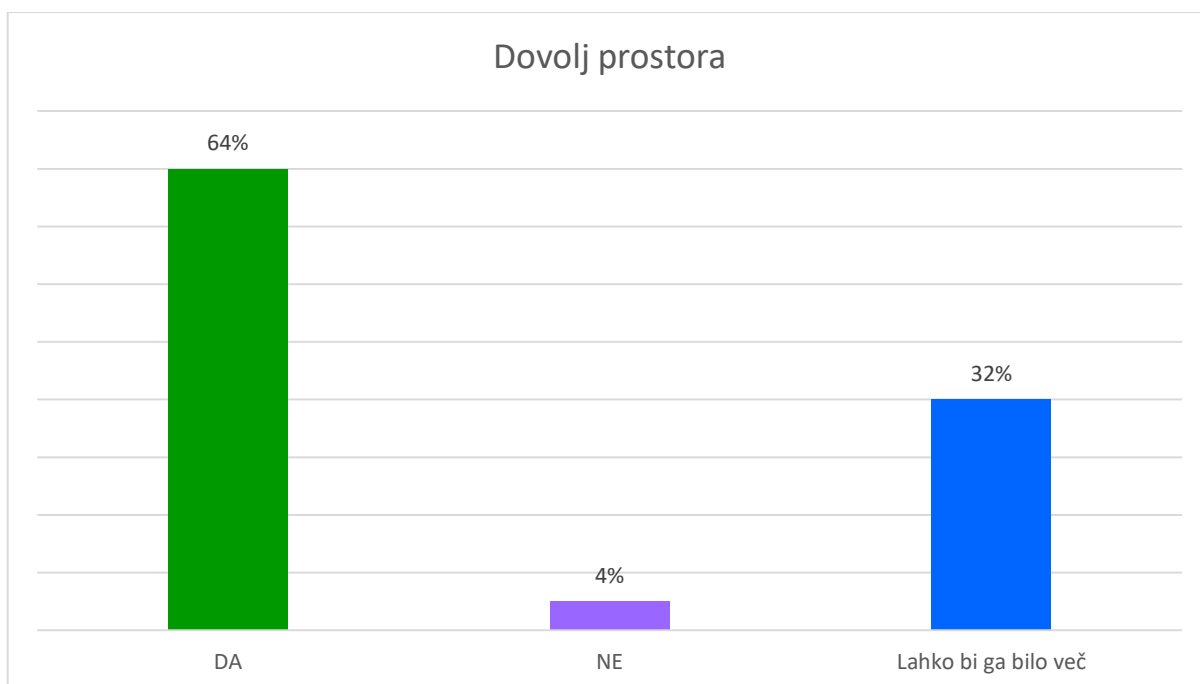
Graf 14: Ugodnosti bivanja pod isto streho

Graf 14 prikazuje ugodnosti, s katerimi se srečujejo osebe, ki ne zapustijo svojih staršev ali pa si dom delijo z drugim gospodinjstvom. Največja ugodnost je, da se stroški porazdelijo med več oseb, in vsak tako zapravi manj denarja. Velika ugodnost je tudi manj dela, saj se porazdeli med več ljudi. Našteti je bilo tudi kar nekaj drugih ugodnosti, na primer: varstvo otrok, družba za (stare) starše, manjša odgovornost itd.

Graf 15: Pomoč staršev

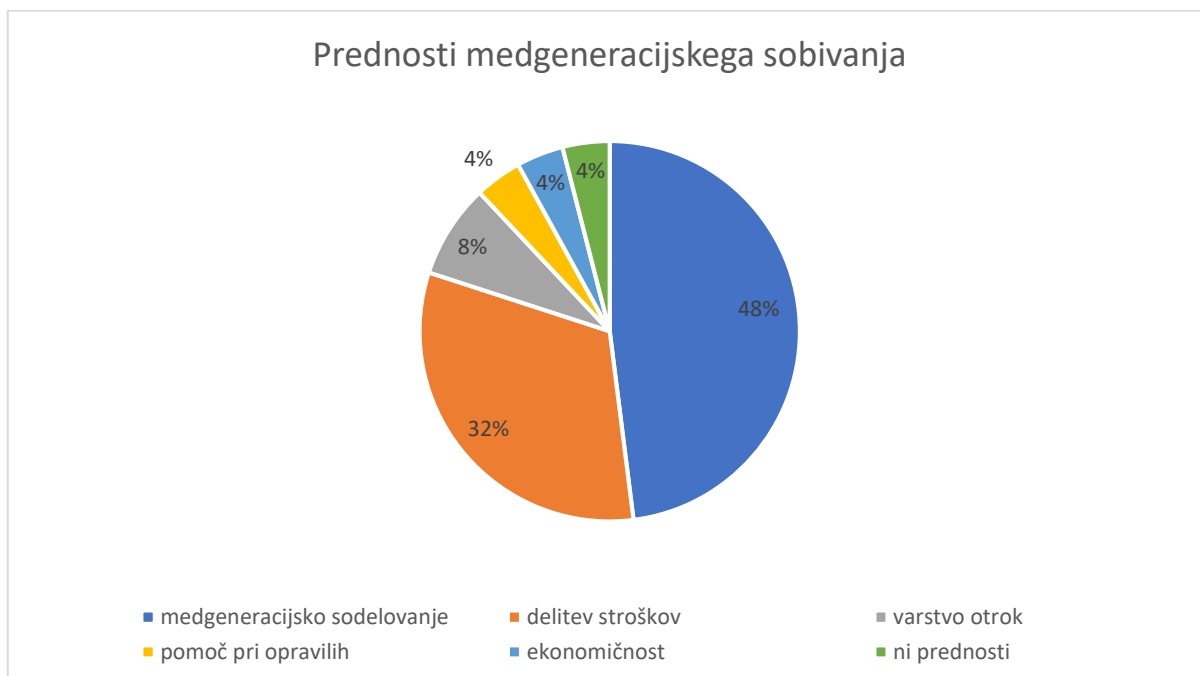
Starši svojim otrokom nudijo različno pomoč. Iz zgornjega grafa lahko razberemo katero. Največ staršev otrokom pomaga pri delu oz. nudi fizično pomoč in svetovanje. V pomoč so tudi v finančnem pogledu in že tako, da odstopijo del stanovanja. Preseneti pa nas lahko število oseb, katerim starši sploh ne nudijo kakršne koli pomoči. Največkrat ljudje pričakujemo pomoč od drugih, še posebej od oseb, ki so nam blizu, in tak podatek naju je zato presenetil.

Graf 16: Zadovoljstvo s prostorom

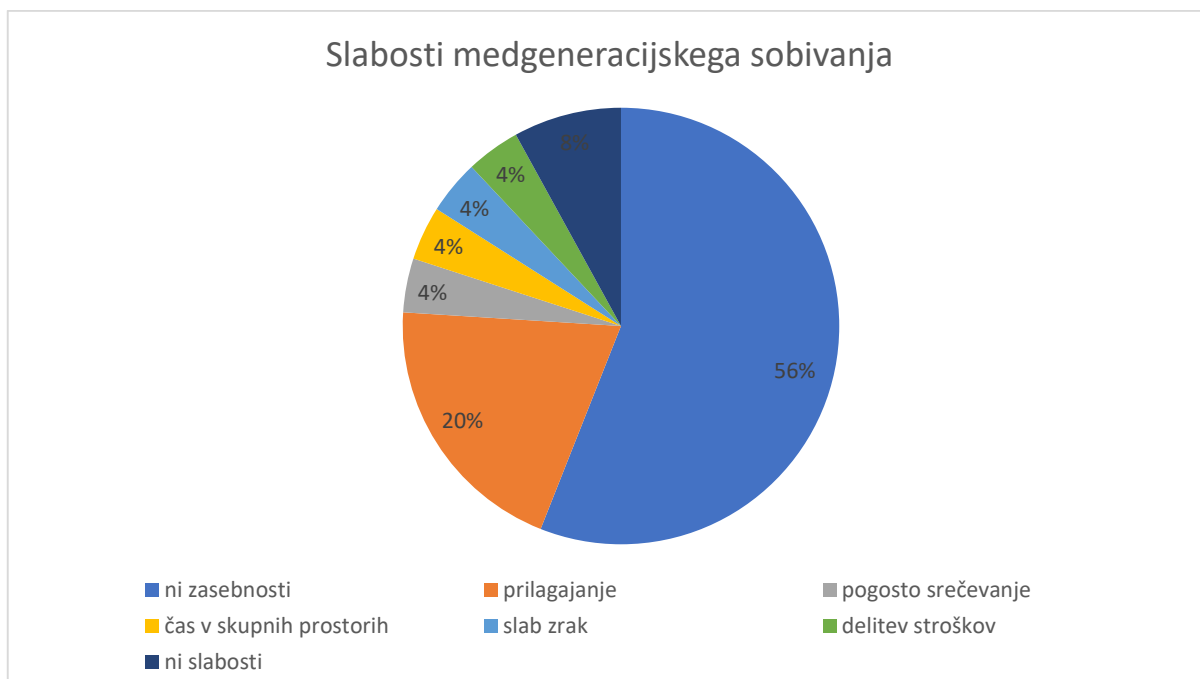
V anketo je bilo vključeno tudi vprašanje, če imajo anketiranci dovolj prostora v svojem domu. Večina oseb ga ima, kar je razvidno tudi z grafa 16, nekateri anketiranci pa so mnenja, da ga

bi bilo lahko več. Tudi ena od naju je svoja najmlajša otroška leta preživela v hiši z dvema gospodinjstvom. Če bi tam žvela še danes, bi bila tudi sama mnenja, da bi lahko bilo več prostora, ampak ni bilo prehudo.

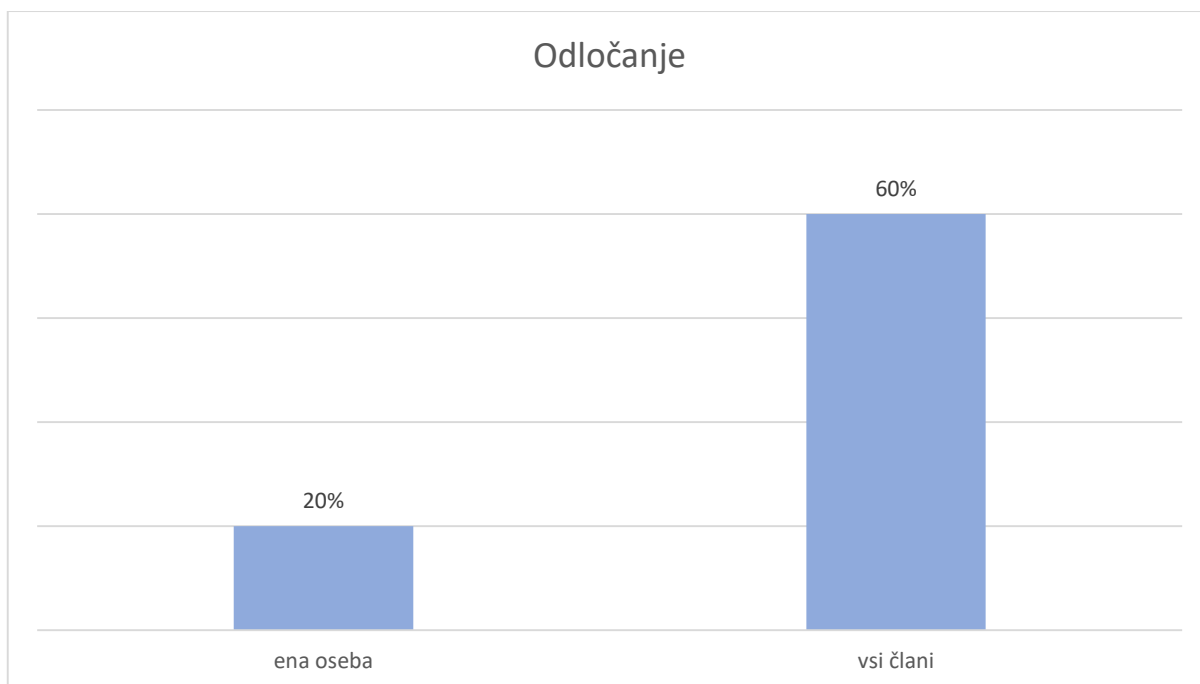
Graf 17: Prednosti medgeneracijskega sodelovanja

V anketo je bilo vključeno tudi vprašanje: »Katere so prednosti medgeneracijskega sobivanja?« Največja prednost, kot lahko razberemo z grafa 17, je medgeneracijsko sodelovanje med starejšimi in mlajšimi. Velika prednost je tudi delitev stroškov, omenjene pa so bile tudi prednosti: varstvo otrok, pomoč pri opravilih in ekonomičnost.

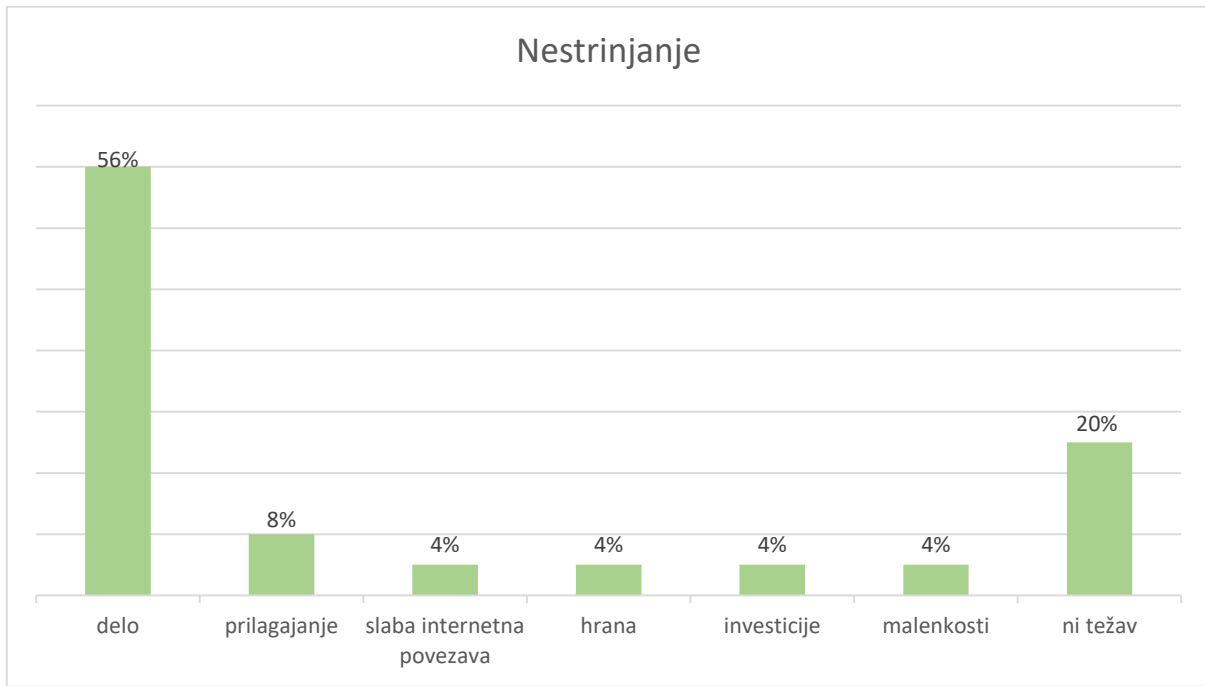
Graf 18: Pomanjkljivosti medgeneracijskega sodelovanja

V medgeneracijsko sobivanje so seveda vključene tudi slabosti. Največja slabost je, da ni veliko zasebnosti, kar je jasno razvidno tudi v zgornjem grafu. Kadar koli kam greš ali kdo pride, te vedno lahko kdo od domačih spremlja. Pogosta slabost je tudi prilagajanje. Iz grafa lahko razberemo tudi druge nekoristne stvari, 4 % anketiranih pa je bilo mnenja, da medgeneracijsko bivanje ne vsebuje slabosti.

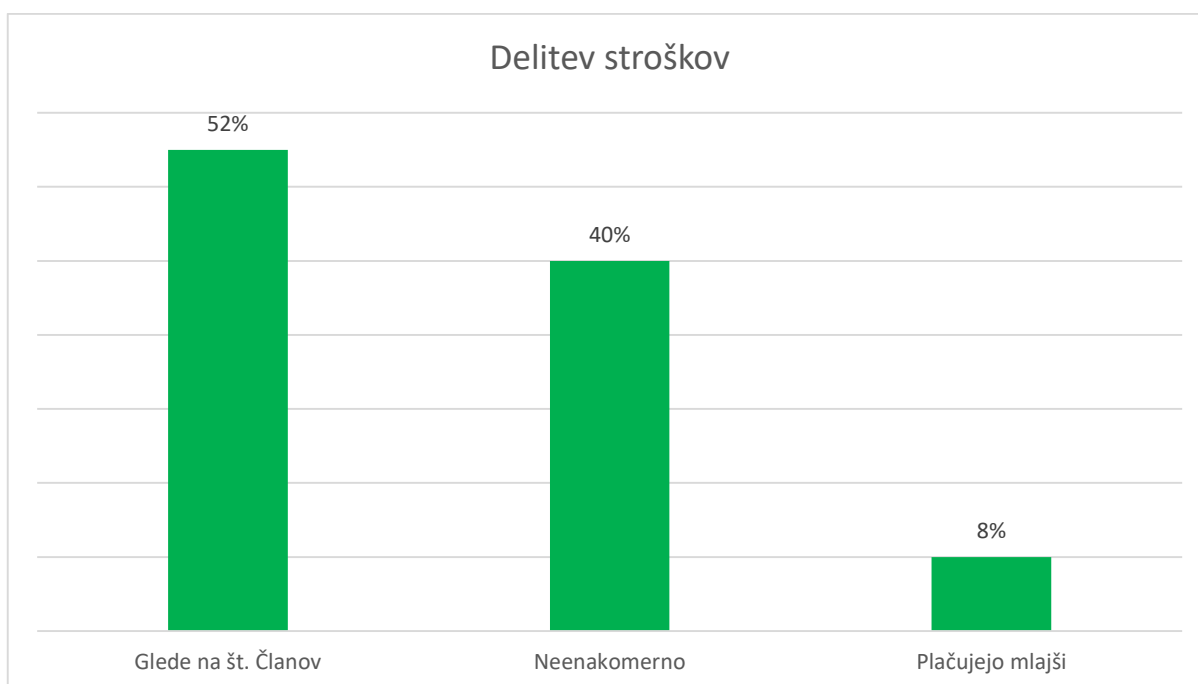
Graf 19: Odločanje o pomembnih stvareh

Graf 19 prikazuje, koliko oseb se v hiši odloča o pomembnih stvareh. V največ primerih so v odločanje vključene vse osebe, kar pomeni, da gospodinjstvi med seboj sodelujeta. Anketo pa je reševalo tudi 20 % takšnih, ki pravijo, da v njihovem domu odloča ena oseba.

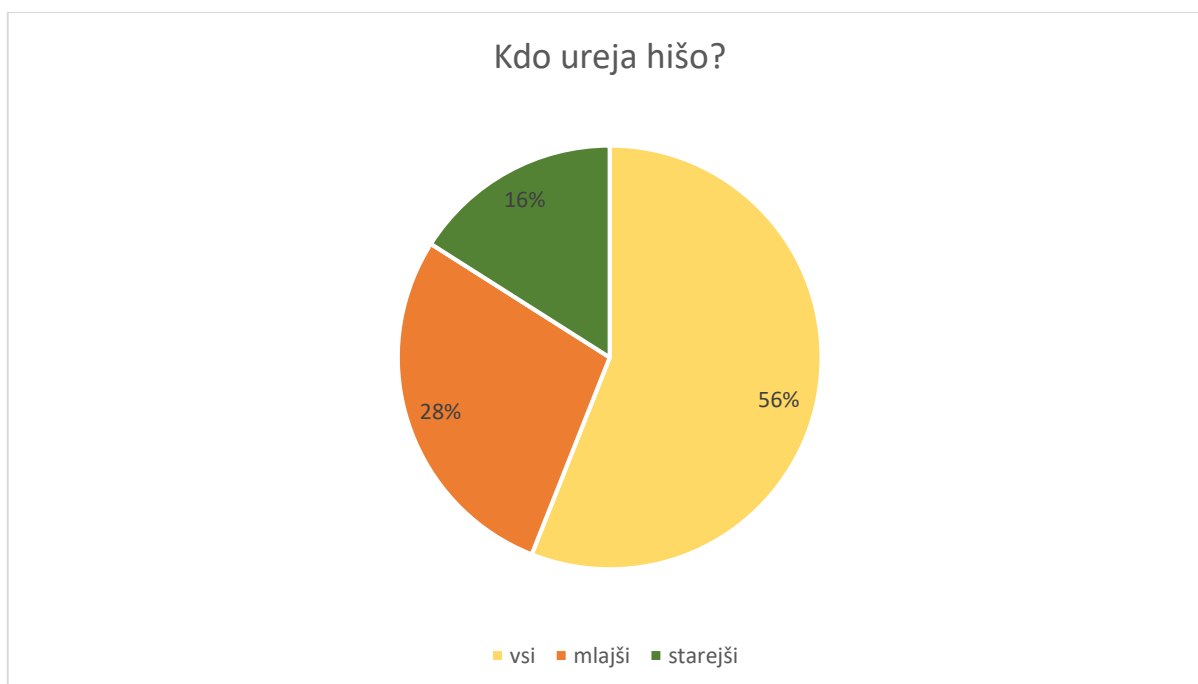
Graf 20: Nesoglasja

Graf 20 predstavlja stvari zaradi katerih se stanovalci največkrat ne strinjajo. Najpogostejša stvar je delo. To lahko pričakujemo, saj se je že v enostanovanjski hiši težko dogovoriti o nalogah, ki jih mora vsak posameznik opraviti, še težje pa mora biti v večstanovanjski hiši. Včasih se osebe ne strinjajo tudi zaradi drugih razlogov, npr. zaradi prilagajanja, slabe internetne povezave, hrane, investicije ali pa nestrinjanje povzročajo nepotrebne malenkosti. Nekateri pravijo tudi, da med stanovalci ni nobenih težav, kar je zelo redka, ampak tudi dobra lastnost.

Graf 21: Kdo plačuje stroške

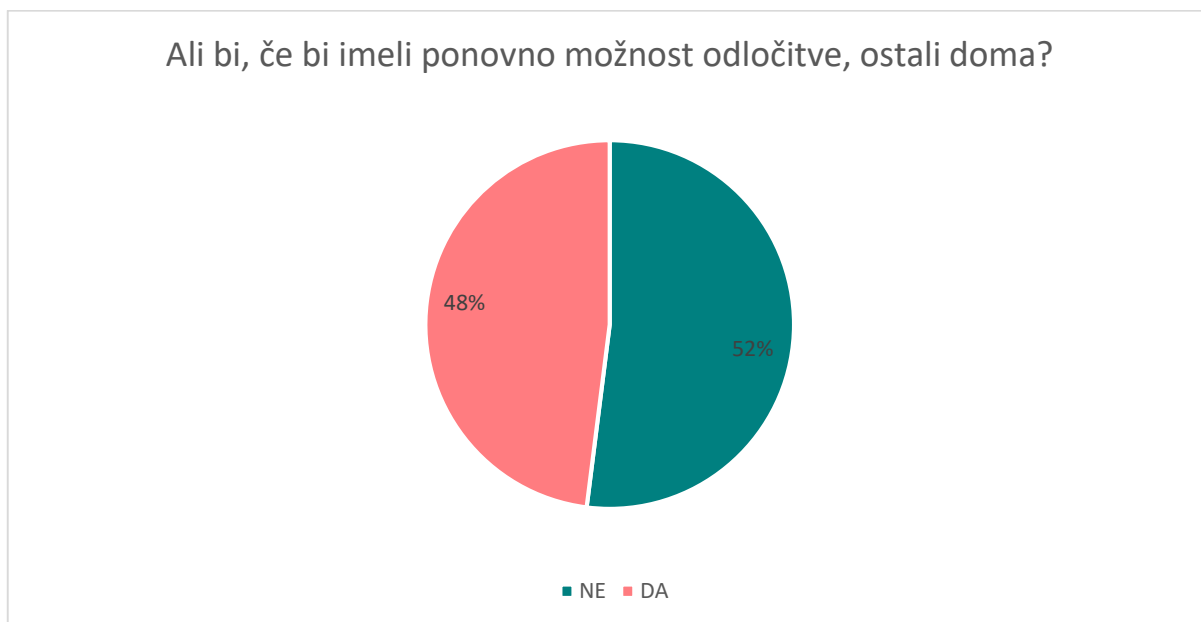
Graf 21 prikazuje, kako si sostanovalci med seboj porazdelijo stroške. Večina si jih porazdeli glede na število članov, kar je tudi pravično. Kar nekaj oseb si jih porazdeli neenakomerno. V grafu lahko zasledimo tudi 8 % primerov, kjer stroške plačujejo mlajši. Verjetno zaradi tega, ker so starejši v življenju plačali že veliko stvari in so bili gotovo marsikdaj v pomoč pri stroških svojim otrokom.

Graf 22: Urejanje hiše in njene okolice

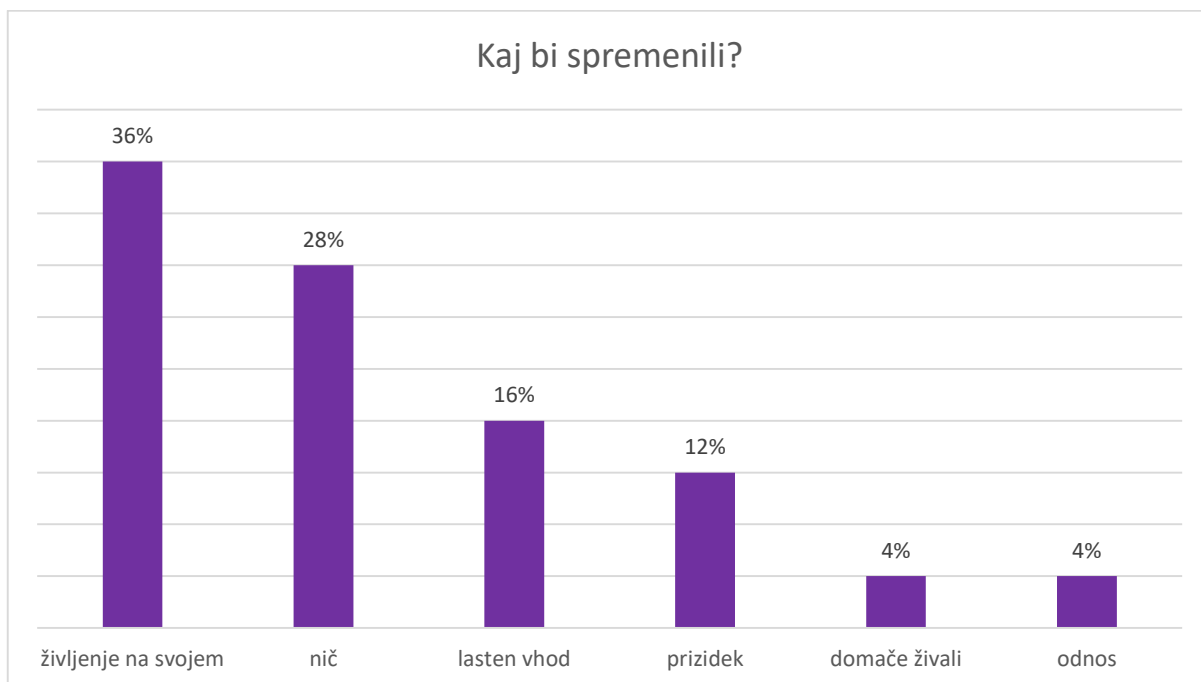
V anketi je bilo vključeno tudi vprašanje, kdo ureja hišo in njeno okolico. Najpogosteje to delo opravljajo vsi. Če pa primerjamo samo mlajše in starejše, pa lahko izvemo podatek, da večkrat

hišo urejajo mlajši. Tega podatka ne pričakujemo vedno, saj se mlajši običajno bolj ukvarjajo z drugimi stvarmi kot s pospravljanjem, po drugi strani pa se nam podatek lahko zdi povsem običajen.

Graf 23: Vztrajanje v isti odločitvi

Graf 23 prikazuje, da bi komaj polovica oseb, če bi imeli ponovno možnost izbiranja, ostala doma, sicer pa bi se raje preselili v enostanovanjsko hišo/na svoje.

Graf 24: Mogoče spremembe

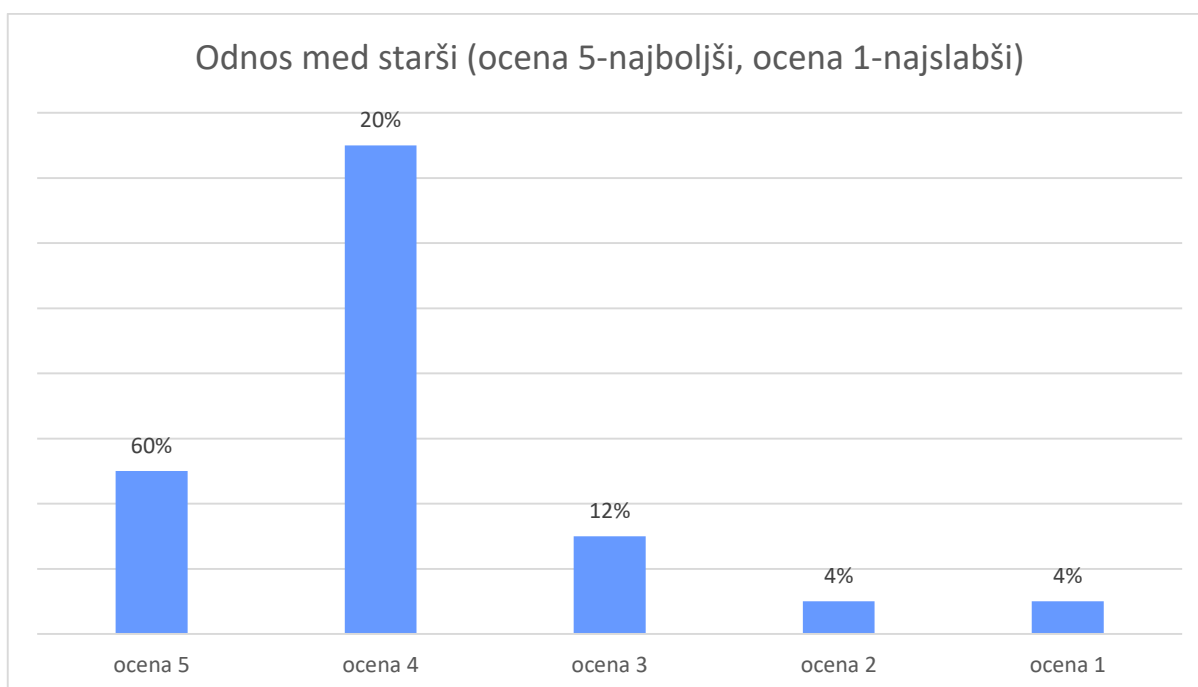
Stolpčni diagram prikazuje, kaj bi tisti, ki bi ponovno ostali doma, spremenili. Največ bi jih šlo živet na svoje; to so tisti, ki so pri prejšnjem vprašanju, ponazorjenem v grafu 24, označili odgovor »ne«. Ostali bi zgradili svoj vhod, prizidek, imeli domače živali ali pa bi spremenili odnos s starši. Zanimivo pa je, da največ oseb, ki bi ostale doma, ne bi spremenilo ničesar, kar pomeni, da živijo življenje, ki so ga želeli, ali pa ne želijo komplicirati.

Graf 25: Vpliv korone

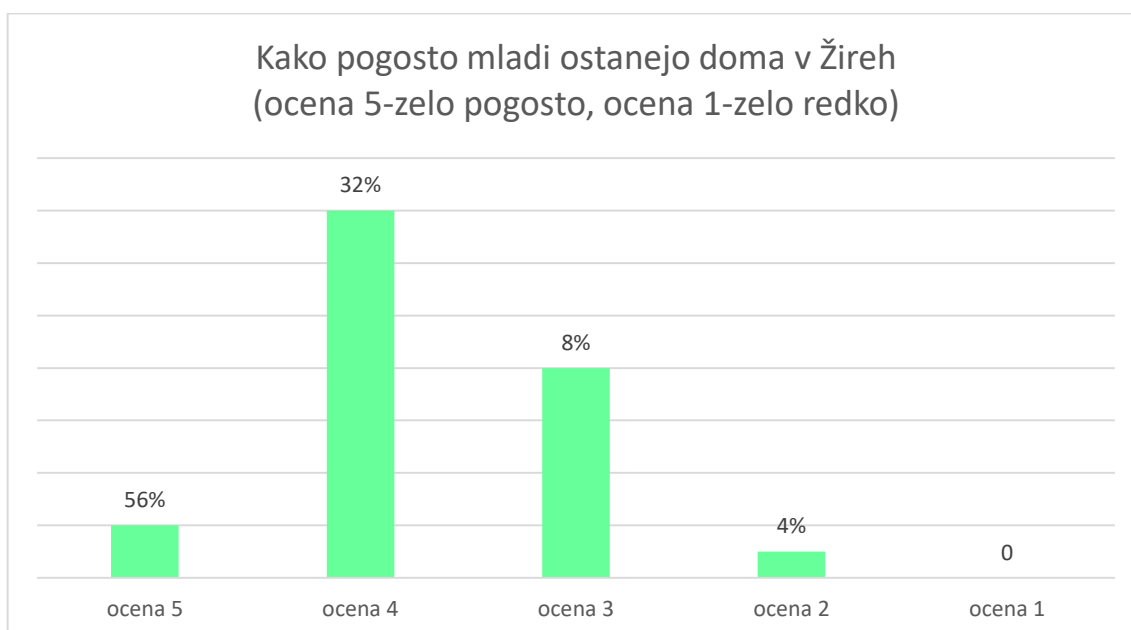
Graf 25 prikazuje, v koliko družinah korona vpliva pozitivno, in vidimo lahko, da tako vpliva v več kot polovici primerov.

Iz sledečih podvprašanj pri tem vprašanju sva izvedeli, katere dobre vplive prinese korona. Zaradi nje se ljudje bolj povežejo z druženjem, dobra lastnost pa je tudi, da se ne mudi in ni potrebe po hitenju. Največja težava za nekatere ljudi je zelo veliko sobivanja oziroma druženja. Poleg sobivanja sta slabi lastnosti preveč časa in vpliv stresa pouka ali službe na daljavo na celo družino.

Graf 26: Odnos starši-otroci

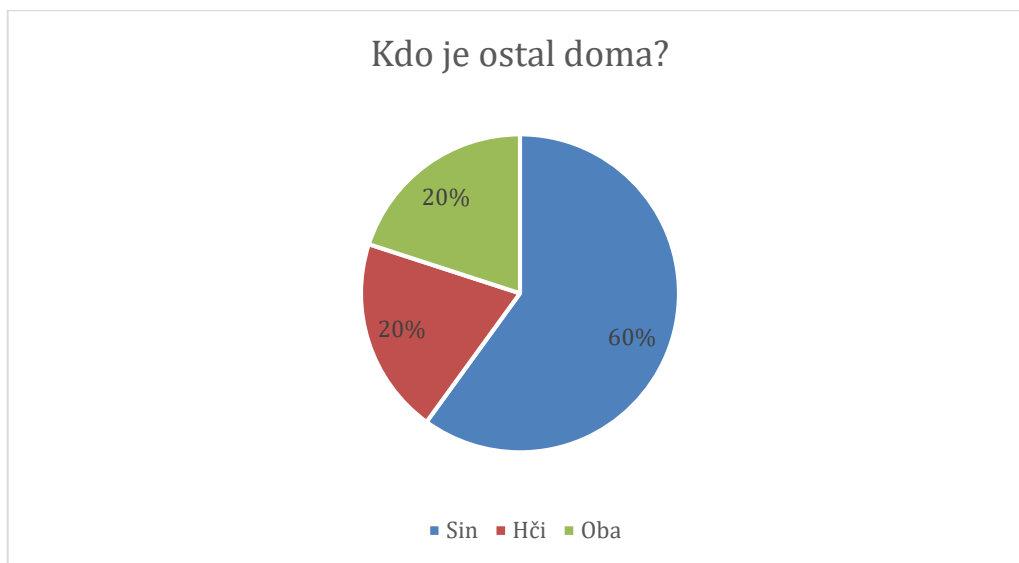
V anketo je bilo vključeno vprašanje, kakšen odnos s starši anketiranci mislijo, da imajo. Izkazalo se je, da največ oseb pravi, da prevladuje dober, a ne najboljši odnos. Za oceno 4 pa je v vrsti ocena 5, ki predstavlja najboljši odnos. To pomeni, da v Žireh prevladujejo dobri odnosi med starši in otroki. Odgovor je – glede na rezultate vprašanja – če bi šli živet na svoje, delno presenetljiv/neskladen. Pri tem se odpira ponovno vprašanje, ali so tisti, ki živijo doma, pa bi bili sicer raje na svojem, tako nekonfliktni oz. se zavedajo, da v trenutni situaciji ni mogoče storiti ničesar, kar bi pripomoglo k njihovem boljšemu počutju, prepirati, izpostavljati, pa se ne želijo.

Graf 27: Pogostost ostajanja doma

Podoben prejšnjemu grafu je graf 27, ki prikazuje, kako pogosto anketiranci mislijo, da mladi iz Žirov ostanejo doma pri starših. Tudi tukaj prevladuje ocena 4, kar pomeni pogosto, ampak ne zelo. Druga v vrsti pa je ocena 3, kar pa pomeni ne preveč pogosto. Anketiranci so torej mnenja, da mladi v Žireh pogosto ostanejo doma, ampak ne zelo pogosto. Prej bolj redko.

c) Anketa, ki jo je reševala starejša generacija – dve gospodinjstvi pod eno streho

Graf 28: Kdo ostane doma

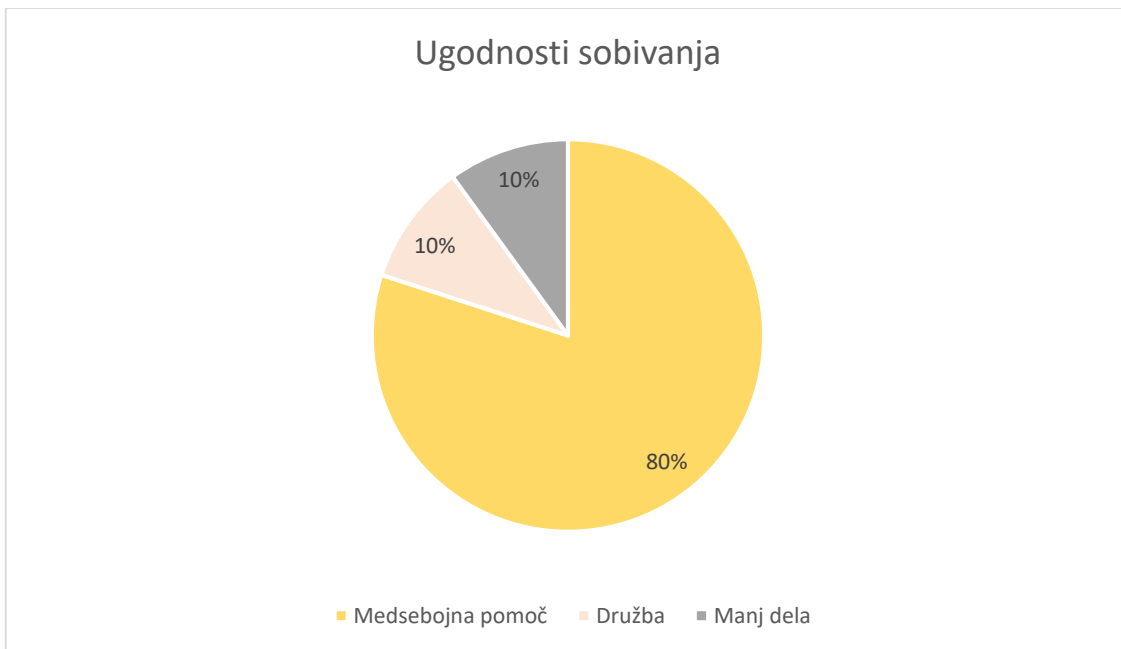
Graf 28 prikazuje, da je v večini primerih doma ostal sin. Pri tem se verjetno kažejo še sledi tradicije, da doma ostane moški, kar je bilo najpogosteje ob prevzemu kmetij.

Graf 29: Razlog, da se niso odselili

Otroci oz. otrok se ni odselil, ker je bilo tako najbolj ekonomično, nekje pa so izpolnili željo staršev, češ da ne ostanejo sami, ali je šlo za skupni dogovor. Najpogosteje se je »tako

izšlo«, ponekod pa so bili tudi drugi razlogi, npr. želja staršev ali otrok, dogovor, ugodnost stanovanja, zanesljivost tega otroka.

Graf 30: Ugodnosti, ki jih prinaša sobivanje

To, da se otroci niso odselili, je prineslo tudi nekaj ugodnosti, največkrat medsebojno pomoč (80 %) ali pa tudi družbo, ki jo starejši vedno pogrešajo, in manj dela.

Graf 31: Reševanje stanovanjskega problema

Graf 31 prikazuje, da so starši svojim otrokom največkrat nudili pomoč pri reševanju stanovanjskega problema. Samo v 10 % so ga rešili namesto otrok.

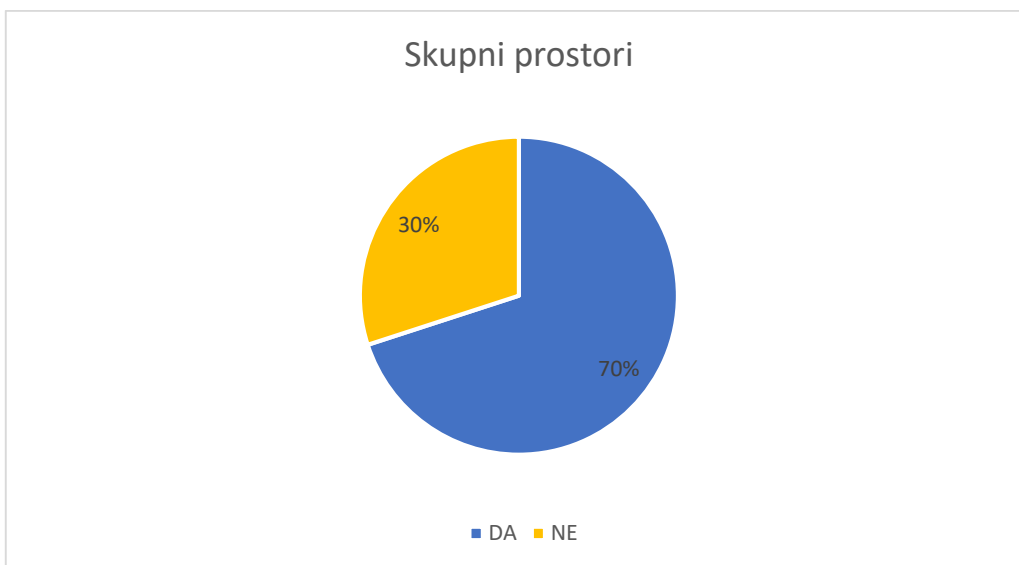
Graf 32: Vrsta pomoči

Graf 32 prikazuje, da so starši nudili predvsem fizično pomoč, včasih pa tudi finančno ali pomoč v več različnih stvareh, torej finančno, svetovanje, fizično ...

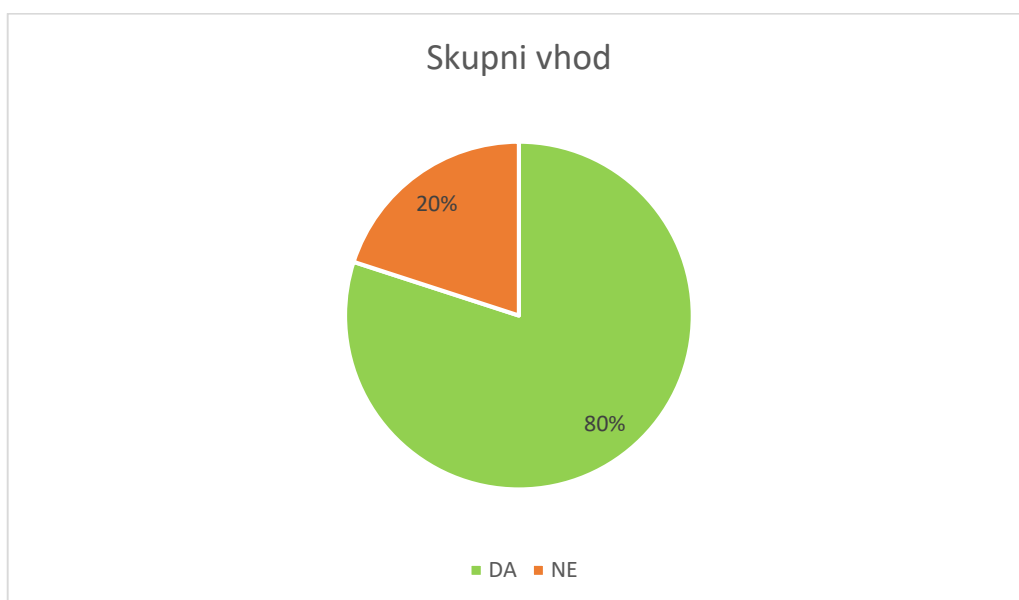
Graf 33: Prostor

V večini primerov imajo stari starši dovolj prostora, le 10 % pa pravi, da ga bi bilo lahko več. Sami sva menili, da bo več ljudi napisalo, da je prostora premalo.

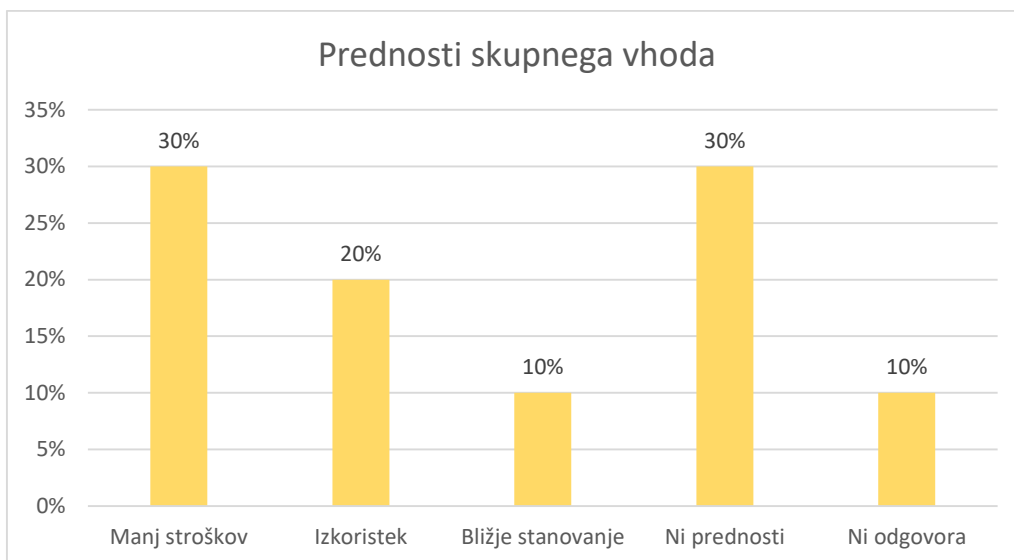
Graf 34: Skupni prostori

Graf 34 prikazuje, da imajo različna gospodinjstva pogosto tudi skupne prostore, kar smo ugotovili že pri anketi, ki jo je reševala mlajša generacija. Najpogostejši skupni prostori so klet, shramba, kurilnica, garaža. Skupni prostori prinesejo tudi prednosti, največkrat povežejo sstanovalce s pogostejšim druženjem. Anketiranci pravijo tudi, da imajo zaradi skupnih prostorov dovolj drugega prostora, lahko ga lažje izkoristijo, delijo si stroške, bolj je ekonomično. Ponekod pa prednosti tudi ni. Slabosti skupnih prostorov sta, da ni zasebnosti in mlajši ne pospravljajo redno.

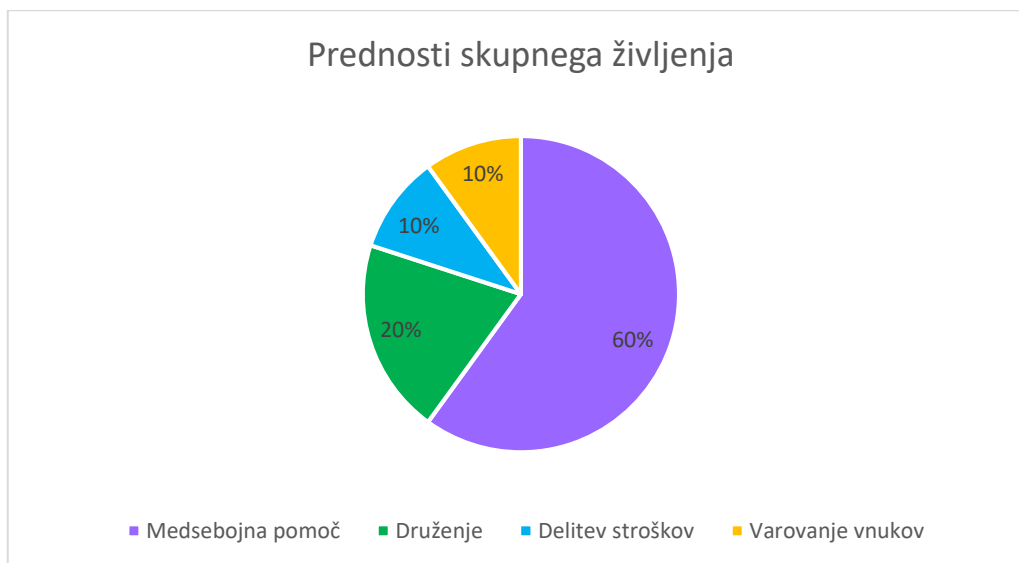
Graf 35: Skupni vhod

Z zgornjega grafa lahko razberemo, da si več kot $\frac{3}{4}$ anketirancev deli vhod s svojimi sstanovalci.

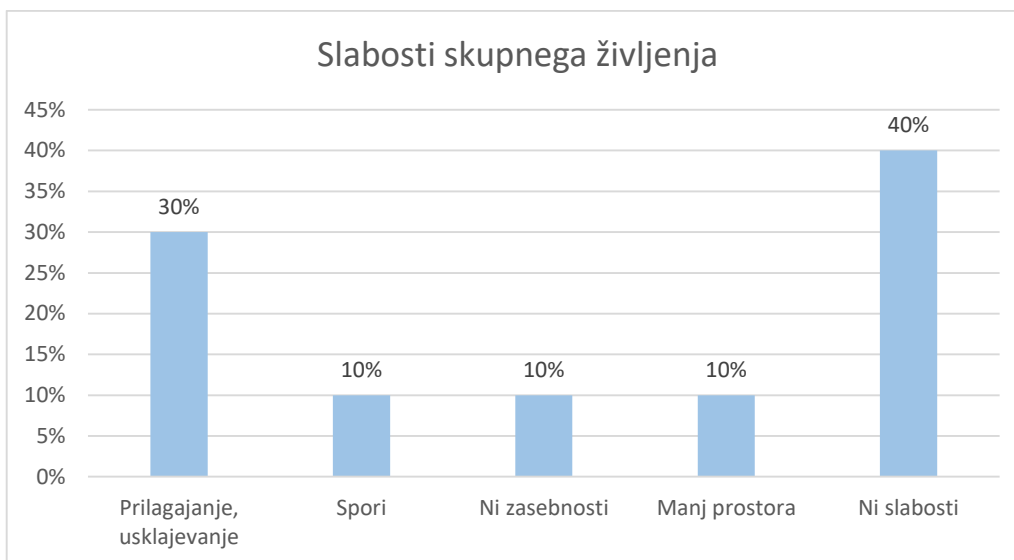
Graf 36: Prednosti skupnega vhoda

Najpogostejše prednosti skupnega vhoda so manj stroškov, izkoriščen prostor, biti bližje stanovanju. Zelo veliko anketirancev pa pravi, da v skupnem vходу ni nobene prednosti. Skupni vход prinese tudi več srečevanja in s tem manj zasebnosti, prav tako tudi več nečistoče. Ker je bilo vprašanje odprtega tipa, pri določenih anketirancih ni bilo odgovora.

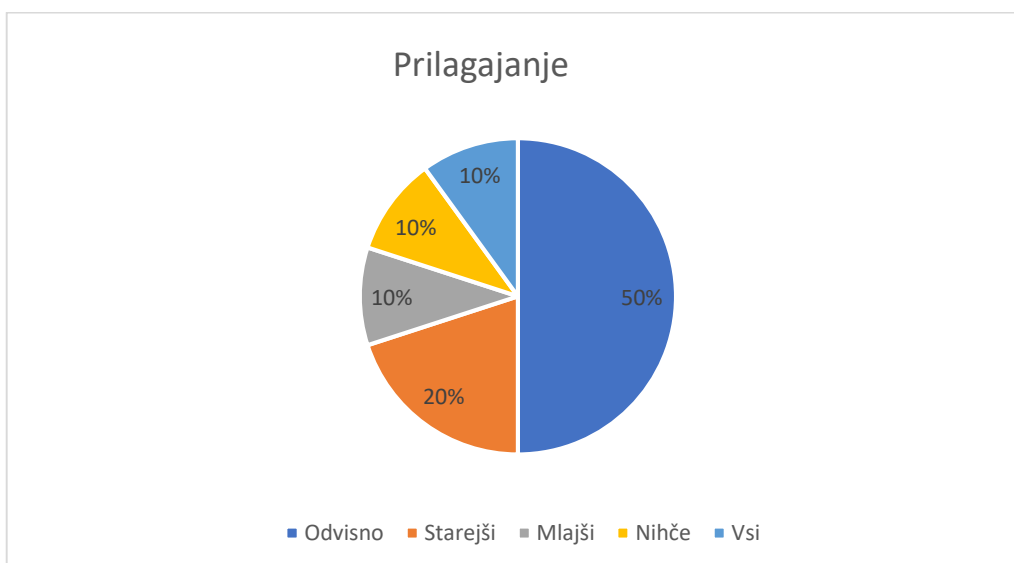
Graf 37: Prednosti skupnega življenja - starejši

Graf 37 prikazuje prednosti skupnega življenja. Najpogostejša prednost je medsebojna pomoč in je tudi zelo koristna. Takšno življenje tudi omogoča več druženja, manj stroškov in pomoč pri varovanju vnukov.

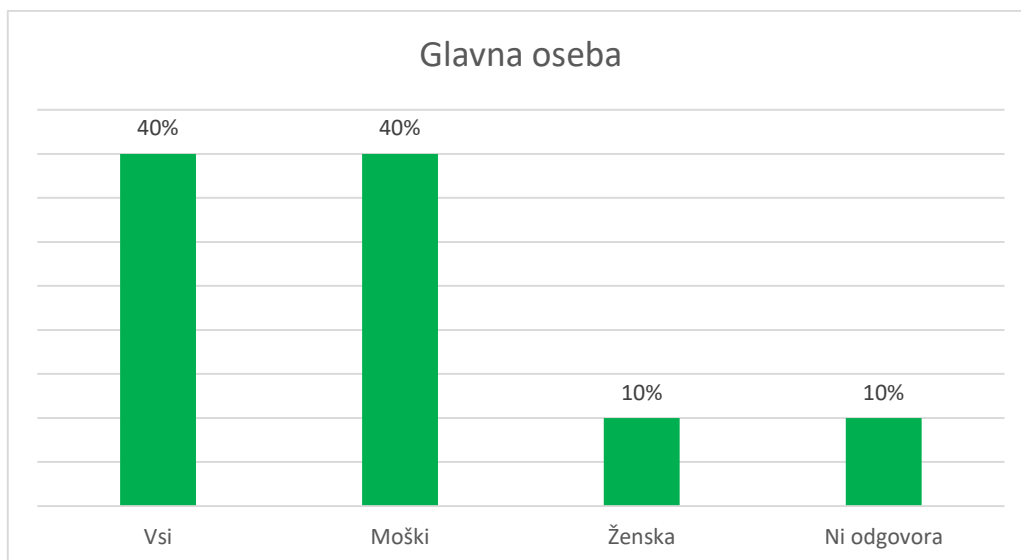
Graf 38: Pomanjkljivosti skupnega življenja

Zgornji graf prikazuje slabosti skupnega življenja. To so prilagajanje in usklajevanje, pogostejši spori, manj zasebnosti, ki je za človeka pomembna, in tudi manj prostora. V velikih primerih pa starejša generacija slabosti sploh ne zazna.

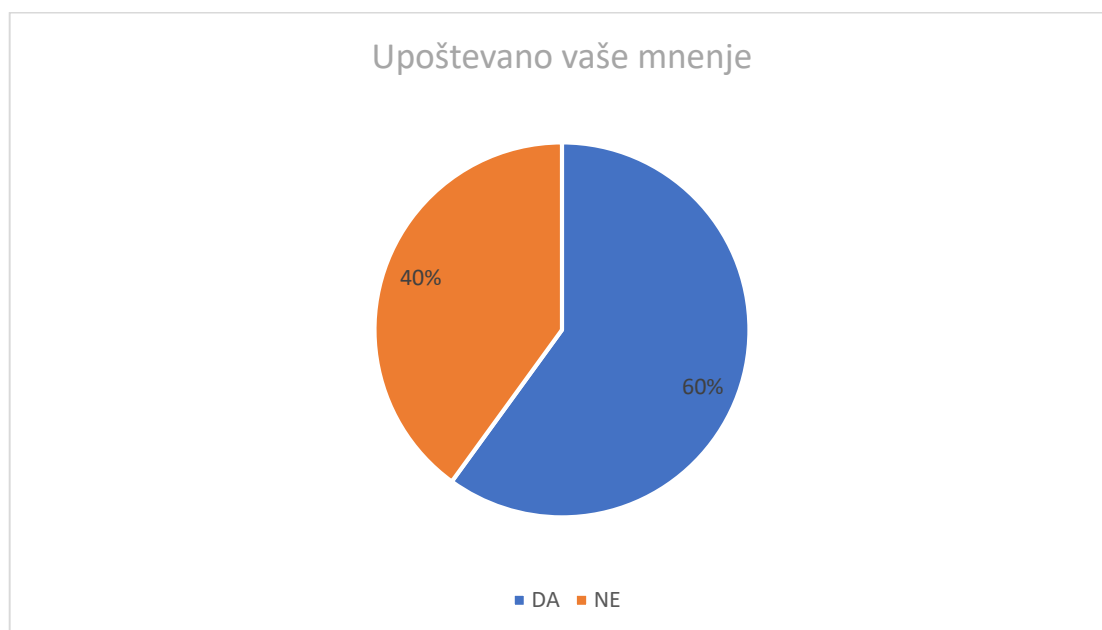
Graf 39: Prilagajanje

V življenju pod isto streho je potrebno tudi prilagajanje in graf prikazuje, da se najpogosteje prilagajajo vsi, odvisno od situacije. Če pa odštejemo temno polovico grafa, lahko vidimo, da se, po njihovem mnenju, najpogosteje prilagajajo starejši.

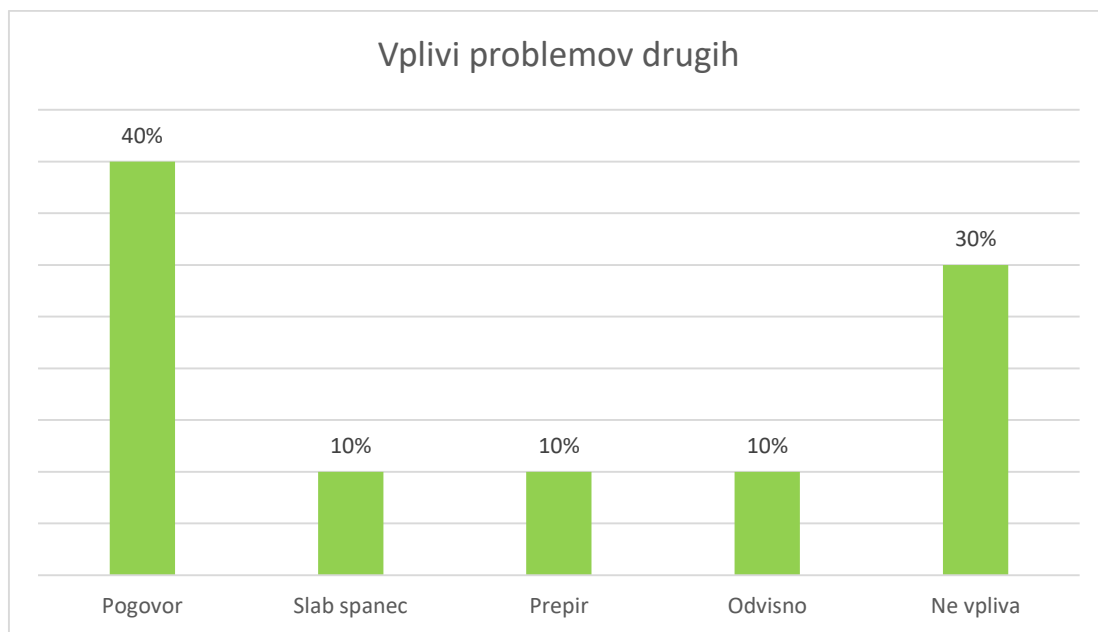
Graf 40: Kdo odloča

Zelo pogosto ima nekdo glavno vlogo. Največkrat so to moški ali pa kar vsi člani, kar nam pove, da dobro sodelujejo. Nekje pa ima glavno vlogo tudi ženska. Sostanovalci se največkrat ne strinjajo v različnih stvareh, direktni primeri pa so kuhanje, delitev prostora ali pospravljanje.

Graf 41: Ali se vaše mnenje upošteva

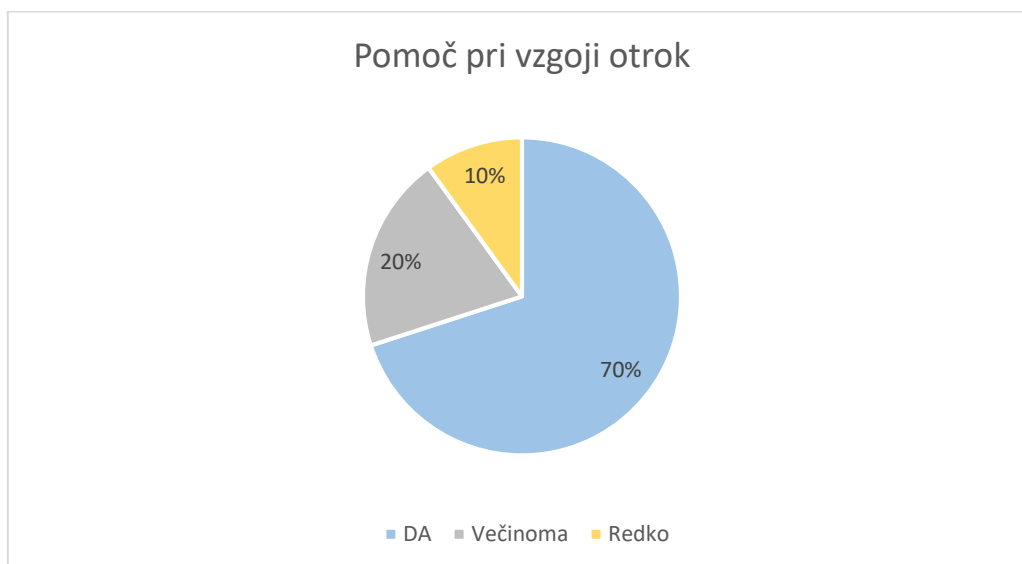
Graf 41 prikazuje, da je mnenje starejših upoštevano kar pogosto. Verjetno to nakazuje tudi na spoštovanje njih, češ da so mlajšim pomagali. Presenetilo pa naju je, da v skoraj polovici primerih ni upoštevano, kar do njih ni pravično. Ne veva, ali gre pri tem zgolj za subjektivno mnenje ali pa starejših res ne upoštevajo (več).

Graf 42: Vplivi problemov drugih

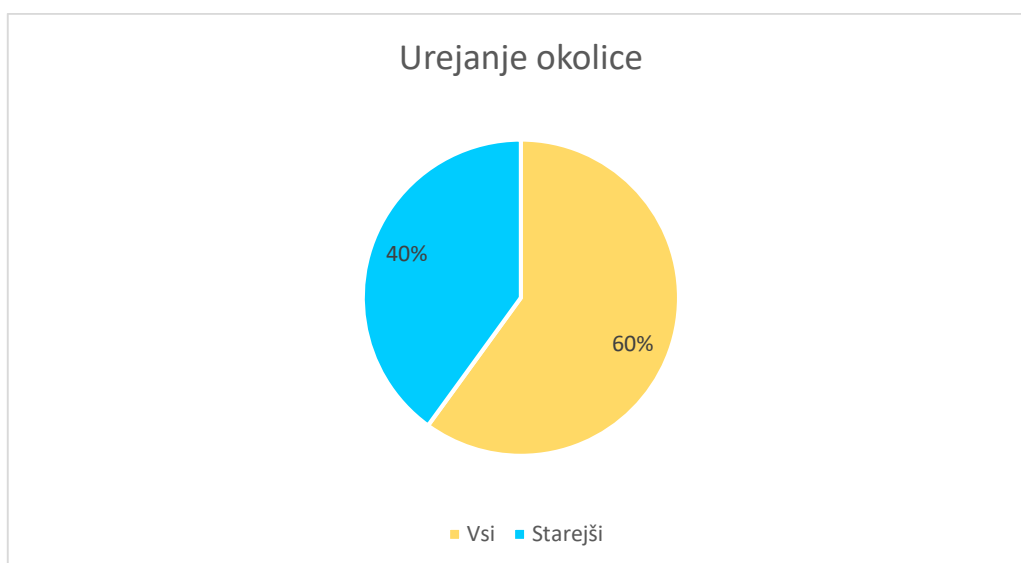
Če si z nekom deliš dom, si z njim običajno tudi povezan. Zgornji graf prikazuje, kako problemi drugih vplivajo na sostanovalce. Najpogosteje ne vpliva, ker se o težavah pogovorijo. Včasih pa problemi drugih vplivajo na slab spanec ali pa nastane prepir.

Delitev stroškov povsem sovпада z odgovori mlajše generacije, torej, da si delijo glede na število oseb ali da vsak plača nekaj.

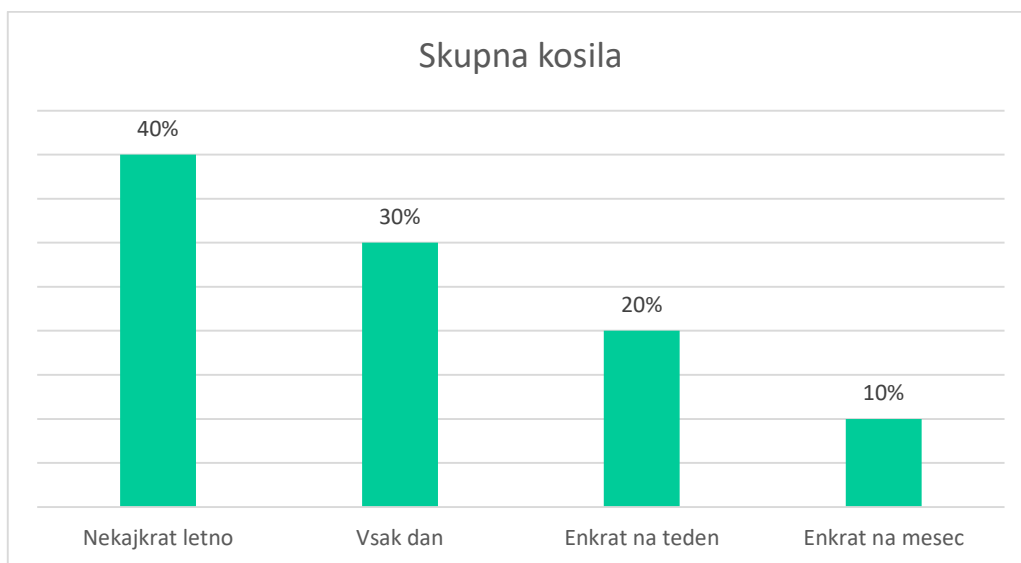
Graf 43: Pomoč pri vzgoji otrok

Graf 43 prikazuje, da so zelo pogosto starejši pomagali pri vzgoji svojih vnukov ali pa vsaj večinoma. Zanimivo je, da nihče ni obkrožil besede ne, da sploh ni pomagal, ker so vsaj nekaj pri vzgoji pripomogli vsi, medtem ko pri anketnem vprašalniku, ki so ga izpolnjevali mlajši, zabeležimo tudi takšne podatke. Ali so tako eni kot drugi pozabili?

Graf 44: Urejanje okolice

Okolico hiše urejajo predvsem vsi ali pa samo starejši. Predvidevava, da verjetno zaradi časa, saj je starejša generacija povečini že v pokoju, mlajši pa hodijo v službo.

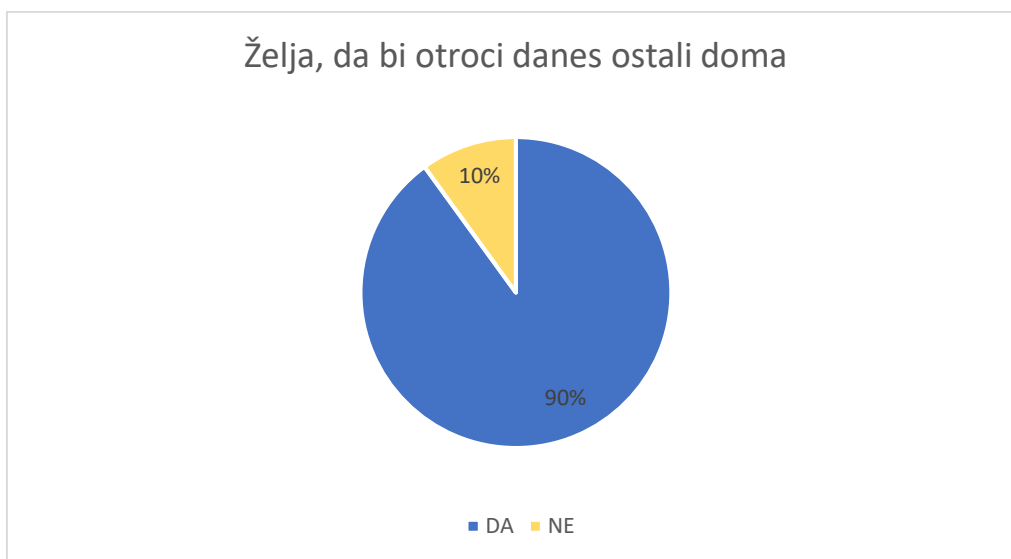
Graf 45: Skupna kosila

Pri grafu 45 se nama zdi zanimivo, da je največ primerov, kjer sostanovalci skupaj kosijo le nekajkrat letno, res pa je, da je 2. najpogostejši podatek »vsak dan«, mogoče v tem smislu, da kuhajo tudi vnukom, česar pa mlajša generacija, torej starši teh vnukov, ni upoštevala.

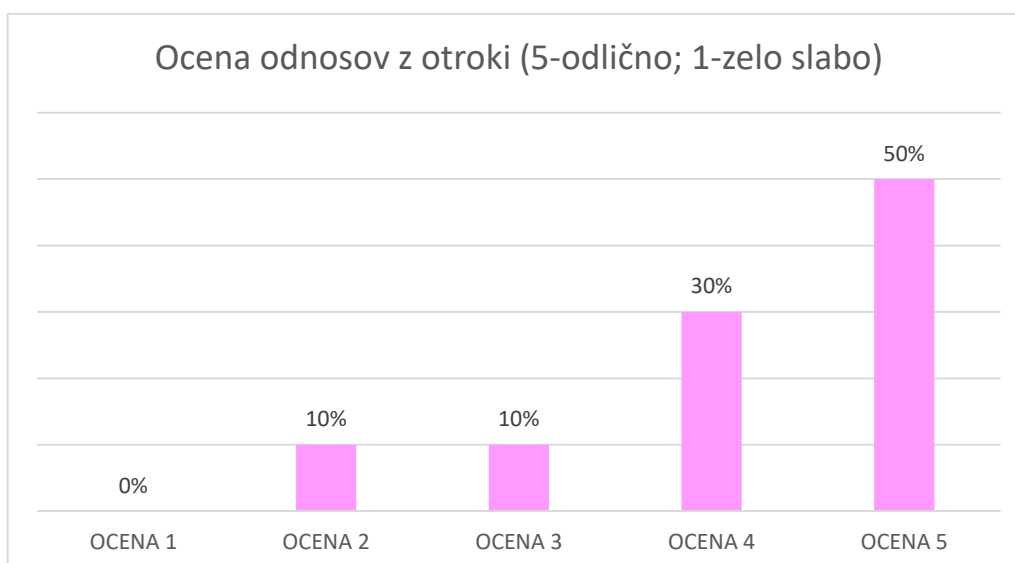
Graf 46: Želja po pomoči

Graf 46 prikazuje, da si starejši želijo dobiti pomoč predvsem od otrok. Verjetno to tudi pričakujejo.

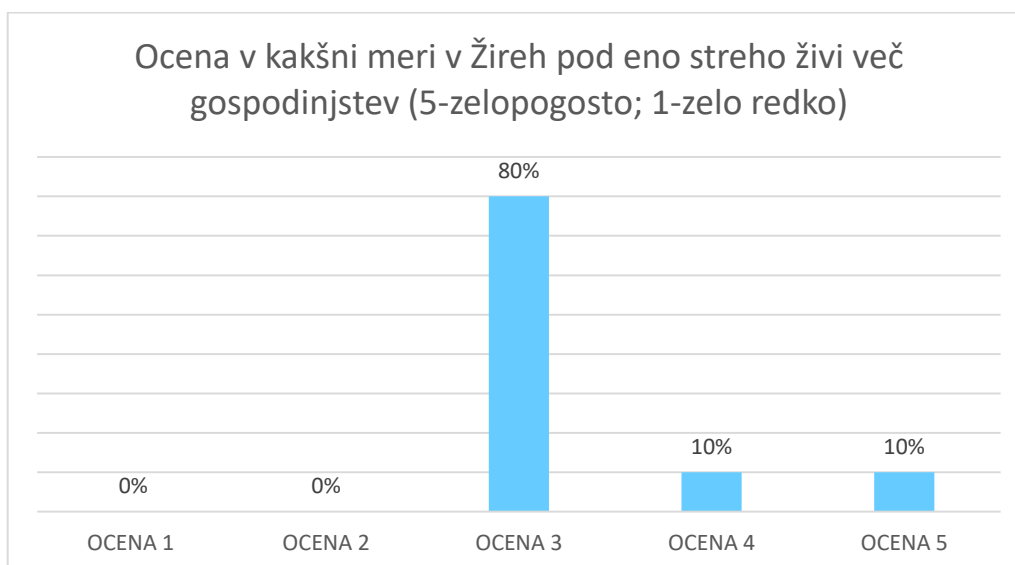
Graf 47: Želja po tem, da otroci ostanejo doma

V 90 % bi stari starši danes, če bi lahko izbirali, še enkrat želeli, da bi njihovi otroci ostali doma, kar pomeni, da jim je njihovo življenje všeč oz. če se navežemo na prejšnje vprašanje, računajo na njihovo pomoč, ko/če sami enkrat ne bodo več zmogli. Starejši bi samo v 20 % kaj spremenili, in sicer bi imeli ločene prostore. Večina ostalih anketirancev je zadovoljna s svojim življenjem in ne bi ničesar spremenila.

Graf 48: Ocena odnosov z otroki

Največ anketirancev starejše generacije pravi, da je njihov odnos s svojimi otroki odličen, nihče pa, da je zelo slab. Ta podatek nam pove, da se sostanovalci med seboj zelo dobro razumejo.

Graf 49: Stanje v Žireh

Največ anketirancev starejše generacije je mnenja, da v Žireh približno polovica otrok ostane pri svojih starših oz. da v približno polovici domov živi več gospodinjstev. Ta podatek potrjuje tudi najino štetje. V primerjavi z odgovori mlajše generacije pa je zaznati upad ostajanja doma – morda starejši spremljajo in se jim zdi, da jih kljub vsemu (pre)več gre od doma.

3.2.3 Intervju

Se po vašem mnenju tradicija, da naj mladi ostanejo doma oz. da mora biti več generacij pod isto streho ohranja ali vse bolj opušča?

To vprašanje že samo terja pogled nazaj, kako je včasih bilo, ko so npr. na kmetiji vsi živeli skupaj od rojstva do smrti. Pri tem je imel odločilno vlogo oče, in to se s tujko označuje patriarhalna družina. Ko pa so se začeli mladi zaposlovati v tovarnah, npr. v Alpini, se je ta nadrejenost in podrejenost začela sesuvati in mladi so postajali vse bolj samostojni, saj so imeli svoj vir dohodkov in so bili manj odvisni od staršev. To je najbolj značilni primer osamosvajanja, ki ga je spremljala tudi težnja, da bi živeli po svoje in zato so v Žireh kar množično gradili hiše (seveda pa ob napačnih pričakovanjih, da bodo na stara leta tudi še v novih hišah živeli njihovi 'tamladi'). Če imate v zvezi s tem kakšne konkretne opise vaših vprašancev, bi to lahko še bolj ilustrirali.

V anketo sva vključili vprašanje, kako pogosto mislijo, da v Žireh otroci ostanejo pri starših. Z ocenami od 1-zelo redko, do 5-zelo pogosto, je največ anketirancev označilo število 4. S tem sva ugotovili, da so anketiranci mnenja, da otroci kar pogosto ostanejo doma. Ali to drži?

To vprašanje in odgovore bi bilo treba nekoliko bolj pregledno prikazati, pri čemer pa je seveda najbolj zanimiva razlika: koliko mlajši bolj težijo k temu, da ne bi ostali doma v isti hiši.

Jaz vam lahko komentiram, da raziskave v Sloveniji in v svetu prav to potrjujejo, namreč da mladi bolj težijo k temu, da bi stanovali posebej in ne več v domači hiši; starejši pa se bolj nagibajo k temu, da bi ostali skupaj. Iz praktičnih razlogov seveda, zlasti v kriznih razmerah, mladim pride prav, če ne morejo priti do lastnega stanovanja, da najdejo zatočišče v domači hiši. Tu so še značilne variante, ki sem jih prikazal v raziskavi na Koprskem (knjiga Prostorska-časovna organizacija bivanja – kjer so tudi fotografije o prizidkih k družinski hiši – upam, da ste to videli?).

Če želite to primerjati s splošnim trendom v svetu, lahko dodamo naslednje:

V bolj razvitih državah je tudi močnejša težnja k zgodnejšemu osamosvajanju mladih in tako se zmanjšuje verjetnost, da bi skupaj živeli dve družini pod isto streho.

Kaj po vašem mnenju najbolj pogojuje to, ali bodo otroci ostali doma ali odšli na svoje?

Tu je zelo veliko število različnih razlogov in vi jih lahko navedete po pogostosti, tako kot ste dobili odgovore na to vprašanje. Gre sicer tako za objektivne možnosti (kraj zaposlitve, možnost pridobitve drugega stanovanja, finančna vprašanja, medosebni odnosi idr.).

V anketo sva vključili vprašanja, kaj bi osebe spremenile glede skupnega življenja. Največ oseb bi se preselilo na svoje, kar pomeni, da jim skupno življenje ni všeč. Kako pogosto se Vi srečate s primeri, da bi se posamezniki raje odselili kot ostali doma?

Nekaj o tem smo že rekli, glede na zbrane informacije za Žiri bi lahko tudi komentirali. Meni pa prihaja na misel, kako je v času po 2. svetovni vojni primanjkovalo stanovanj in so zato dodeljevali večja najemna stanovanja kar dvema družinama. To se je izkazalo kot katastrofa, hudi konflikti, sodišča itd.

Danes pa je treba upoštevati spremenjene razmere, glede dela na domu. Eno od najbolj zanimivih vprašanj za Žirovce in drugod je ravno to, da ugotovljamo, kaj nam prinaša delo na domu oz. kot pravijo delo na daljavo. Če ste v zvezi s tem karkoli ugotovili, bi bilo pomembno, da to tudi zapišete. Tu gre namreč za morebitno dopolnjevanje med potrebami mladih, ki začenjajo svoje samostojno poklicno delovanje – kot pravijo – najprej v domačih garažah itd., potem pa se osamosvojijo kot podjetniki. Škoda bi bilo, če ne boste nič napisali o tem, koliko je praznih prostorov v sicer velikih hišah, ki so jih Žirovci zgradili po 2. svetovni vojni (seveda v pričakovanju, da bodo 'tamladi' ostali v isti hiši). Sedaj so razlogi in okoliščine drugačne.

Kaj osebe najbolj pogrešajo pri samostojnem življenju, ter kaj se največkrat najde kot prednost?

Najprej sem mislil, da gre tu za samostojno življenje starejših. Vendar sedaj nisem gotov, če ste misli na to. Vprašanje je torej nekoliko dvoumno. Odločite se, kaj želite. Ali obravnavati starejšega človeka, ki sam ostaja v hiši, ali mladega, ki si prizadeva za samostojnost. Nasploh pa samostojnost ni le nekaj lepega, ugodnega, ampak – kar se dostikrat pozablja – samostojnost vključuje tudi večjo samo-odgovornost, manjše opiranje na druge, lahko tudi več težav v reševanju problemov vsakdanjega življenja.

Kaj je najpogostejši razlog, s katerim se srečujete, za odhod otrok od doma? Je ta bolj finančni ali osebni?

Tukaj imate dosti zanimivega za prikazati na osnovi pridobljenih odgovorov in to lahko storite tudi z vidika potrebe vaše naloge.

Starši otroke pri odločitvi osamosvojitve podpirajo ali izražajo željo, da bi otroci ostali doma? S čim se večkrat srečujete?

Če mene sprašujete osebno – tudi jaz bi rajši ostal doma, ker bi bil manj utesnjen in ker poznam že izkušnje dveh starejših bratov, ki sta bila v takšnem domu za starejše. Takšni načini bivanja so sicer lahko še vedno najboljša rešitev v kriznih situacijah, hkrati pa je danes tudi že socialna politika k temu, da pospešuje pomoč na domu.

3.2.4 Primeri žirovskih hiš

Fotografija 2: Novejša dvostanovanjska hiša, deljena vodoravno, z ločenim vhodom

Fotografija 3: Starejša enostanovanjska hiša

Fotografija 4: Obnovljena dvostanovanjska hiša, deljena navpično, dva vhoda

Fotografija 5: Dvostanovanjska hiša, deljena navpično, dva vhoda, tipični »dvojček«

Fotografija 6: Novejša enostanovanjska hiša

Fotografija 7: Dvostanovanjska hiša, deljena vodoravno, z enim vhodom

Fotografija 8: Večstanovanjska stavba, en vhod

Fotografija 9: Blok v Žireh

3.2.5 Pripovedi

Dijak, 3. letnik

»Starši in stric so skupaj zgradili dvojčka. Pri obnovi strehe sta se hudo sporekla. Stric je porinil atija z balkona. Od takrat naprej je na vozičku.«

Pavla in Janez sta se poročila leta 1948. Poznala sta se že od prej, saj sta skupaj hodila v osnovno šolo. Janezovi starši so mislili, da bo ostal doma na kmetiji, vendar je raje krenil po svojih poteh in se potem odločil za *šuštarijo*. Pri Pavli je bilo veliko otrok, zato je že od tretjega leta živela pri stari mami, ki ji je po svoji smrti tudi nameravala zapustiti hišo in malo zemlje. Naneslo je tako, da je stara mama zbolela, in tako so pri hiši čez noč potrebovali par moških rok.

»Z Janezom sva se domenila, da se preseliva k njej. Njegovi domači so mu to zelo zamerili, saj se jim je zdelo pod častjo, da se z velike kmetije seliva na bajto, kjer ni bilo drugega kot par krav in nekaj najete zemlje,« pripoveduje Pavla.

V prepirih so šli celo tako daleč, da so mu prepovedali, da bi se vračal domov, oče ga je razdedinil in kmetijo prepisal na drugega sina.

Suzana (1947): »Moji starši so želeli zgraditi lastno hišo. Vrsto let sta sanjala o njej, in ko je bila končno pod streho, stala je le nekaj deset metrov od mamine rojstne domačije, sta se začela očka in dedek prepirati. Očka je bil zelo sposoben in učljiv, v tovarni, kjer je delal, so mu omogočili, da je študiral. To pa dedku ni bilo všeč, saj se je bal, da mu bo zmanjkalo časa za delo na kmetiji. Njuni prepiri so postajali vedno bolj nasilni, nazadnje je ded zaprl cesto, ki je vodila do naše hiše. Vsi smo jokali, ko smo nalagali skromno imetje na tovornjak, toda ded je ostal trmast in neomajen. Preselili smo se v blok, v stanovanje. Starša v njem še zmeraj živita, nedokončana hiša pa je z leti žalostno propadla.«

Rajko (1930): »V zaselku, kjer sem se rodil, so bile le tri hiše. Med vojno so se dogajale hude reči in ena od njih je na neugotovljiv način pogorela. Sosedje so se začeli bati drug drugega, seme zla in sumničenj pa so mednje zasejali tudi drugi. Leta 1946, ko se je moj oče vrnil iz ruskega ujetništva, so bili vsi že na smrt skregani. V ihti ter v želji, da bi kaznoval požigalca, je sosed prekopal cesto, ki je vodila tudi do naše hiše. Oče je zato moral narediti krepak ovinek po gozdu, čez hrib, če je želel priti domov. Še dobro, kajti na več različnih koncih so bile nastavljene pasti in bodeča žica. Prepiri so se preselili tudi na sodišče. Žal je oče kmalu preminil, mama je dala kmetijo v najem, družina pa se je razkropila na vse strani. Na mestu, kjer sem preživljal otroštvo, danes kraljuje obrtna cona.«

Polde je ostal po ženini smrti sam s tremi otroki. Žena se mu je ubila, ker je spet malo pregloboko pogledala v kozarček, zmanjkalo ji je ravnotežja in se je prevrnila v žleb. Ni se mu bilo treba dolgo ozirati naokoli, ko je slišal za Tončko, prav tako vdovo. Tudi ona je imela še mladoletne otroke. Ne ve se točno, kaj jo je premamilo, da je snubcu rekla *ja* in se po poroki tudi preselila na njegov dom. To, da je svoje lastne otroke pustila mami, pri tej zgodbi niti ni tako pomembno. Na novem domu ji še zdaleč ni bilo postlano z rožicami. Njeni pastorki so ji na vsakem koraku gledali pod prste in tudi mož ni bil preveč zadovoljen, če je svojim otrokom,

ko so jo prišli obiskat, odrezala kos kruha, zato je to, zaradi božjega miru, raje storila na skrivaj. Ko so se domači otroci ženili, so od hiše zahtevali doto. Mošnjiček se je zelo hitro praznil, in ko se je Polde za povrh še ponesrečil in umrl, je ostala Tončka z dolgovi in majhnim otrokom prepuščena usodi na milost in nemilost. Poldetovi otroci so jo nagnali čez prag, začeli so se prepiri, ki so se končali na sodišču. To je razdelilo imetje na dele, kot je zahteval zakon, in Tončka je ostala po več kot petnajstih letih svojega drugega zakona brez prebite pare. Z borno pokojnino, z garanjem in trganjem od ust si je uredila skromno stanovanje. Na srečo je njeni lastni otroci niso pustili na cedilu, čeprav jih je v letih, ko bi jo najbolj potrebovali, zapustila.

Rafko (1997):« Odraščal sem v družini, kjer je bilo in je še vse narobe. Oče ima komaj poklicno izobrazbo, mama univerzitetno. Intelektualni prepad med njima se je z leti še poglobljajal, saj oče ne more doumeti, da je mama bolj pametna od njega. Ponižuje jo na vsakem koraku. Ves svet je že izvedel, da je lahko doštudirala zgolj zato, ker se je on žrtvoval zanjo, se zaposlil in preživil še njo. To je čista laž. Mami je edinka in njeni domači niso revni. To so mi že tisočkrat povedali.

Pri nas se s prepiri prebujamo in s prepiri hodimo spat. Problem pa je, ker težko spoštujem tudi mamo. Pogosto mi povesta, da se bom, ko doštudiram, preselil v mansardo. Mi ne pade na pamet!

Komaj čakam, da doštudiram in se odselim iz tega pekla. Potem pa se lahko zaradi mene pobijeta med seboj.»

Vera (1933)

»Naša družina je bila zelo revna. Živeli smo iz rok v usta, veliko nam je pomagal župnik, ki je bil mamin sorodnik, pa mu je bilo nerodno, da živimo kot živali. Imeli smo eno samo izbo. V njej smo spali in kuhali. V hiši je bil še hlev, zato je ves čas neznošno smrdelo. Ko je oče nekoč mami nalašč odsekal dva prsta, menda mu je nekaj ugovarjala, smo se preselili k njeni sestri. Življenje je kakšno leto, morda tudi dve teklo mirno in spokojno. Starejši brat se je šel učiti za kolarja, mlajši pa je postal hlapec pri bogatem, a po srcu zelo dobrem kmetu kakšnih deset kilometrov stran.

Med sestrama pa so se vneli prepiri. Teta je nehala žalovati in rada bi se spet poročila. Všeč ji je bil Nace, ki je po hišah popravljajl čevlje, igral na harmoniko, sem pa tja je kakšen dinar zaslužil tudi kot zakonski mešetar. Bila sta že vse dogovorjena, ko si je on premislil. Ni mu bilo všeč, da je teta po fari razglasila, da se imata rada. Ne bodi vrag, začel se je sukati okoli naše mame. Ko je teti prišlo to na ušesa, je čisto znorela. Med glasnim kričanjem nas je postavila pred vrata in nam zagrozila, da nas bo pobila kot ščurke, če se hiši še kdaj približamo. Mama, ki ni bilo čisto nič kriva, jo je na kolenih prosila, naj se nas usmili, a ni pomagalo. Noč smo prespali na kozolcu. Naslednji dan smo šli prosit od hiše do hiše, ker smo upali, da nas bodo kje vzeli pod streho. Potem smo srečali Naceta, ki nas je povabil k sebi. Mama se je na vso moč upirala, nazadnje pa je le sprejela ponudbo. Nace je kmalu pokazal svoj pravi obraz: zahteval je, da se znebi drugih otrok, ona pa tega ni hotela. Kakšen dan je poklical na pomoč "močeradarje" (delavci, ki so gradili vodovod), ki so spali na kozolcu. "Daj nam za liter vina, pa jih nabunkamo!" so zahtevali. Ta, ki je mlatil po meni, je bil zelo previden. Nikoli me ni nič bolelo.»

Eli:« Mati je zaradi bolezni pustila službo in se sprijaznila z vlogo gospodinje. Že kot majhna punčka sem dojela, da ni srečna.

Bolj kot prepiri so bili boleči dolgi tihi tedni, ko starša nista govorila med seboj in sva tudi otroka morala biti nevidna. Očetova sestra Marija, ki je bila doma za teto, je, če je le mogla, prepire še spodbujala.

Mama je podzavestno je pričakovala, da ji bom nadomestila manjkajočo očetovo ljubezen, a otrok lahko daje le *svojo* ljubezen. Zaradi nesrečnosti je želela, da vsaj navzven vse zgleda idealno. Ko se je v naše prepire vmešala še babica, je bilo zelo hudo. Kadar nas ni bilo doma, je brskala po predalih. Mati ji je večkrat zagrozila, da jo bo ubila. Na srečo je ni, saj je umrla naravne smrti.«

Dragica (1996)

»Mama se z nami ne zna normalno pogovarjati. Če ji kaj ni všeč, rešuje z udarci.

Kadar ima slab dan, joče, ker se smili sama sebi, a ne naredi ničesar, da bi bilo bolje. Oči je že zdavnaj izgubil voljo, da bi jo spremenil. Prepiri se vrstijo vsakodnevno, mama z lahkoto najde razloge zanje, če ne, jih pa maček na repu prinese. Ko mine ura kričanja, zmerjanja in vpitja, besede obrne tako, da smo najslabši, nemoralni in nevhvaležni, ona pa je naša žrtev. Zelo podobno se obnaša starejša sestra, ki tudi živi doma. Sosedje so že večkrat klicali policijo, a brez uspeha.

Sploh je vohunjenje v naši družini zelo vsakdanji pojav. Spominjam se, bila sem v sedmem ali osmem razredu. Enkrat me je mama poslala k sestri s pretvezo, da ji prinašam domačo sladico. Še prej mi je zabičala, da moram pogledati v vse predale, ker se ji zdi, da sestra pred nami marsikaj skriva. Tega nikoli nisem naredila. Pa ne zato, ker bi mi bilo nerodno, temveč zato, ker se mi ni ljubilo. Sestre sem se tudi bala, ker je bila zelo podobna mami.«

Zoran (blizu petdeset):« Starejša hčerka, ki študira, je po ločitvi ostala pri meni (živim v Ljubljani), mlajša pa se je z bivšo preselila k dedku in babici, kar mi ni bilo všeč. Ko pride vsake štirinajst dni na obisk, sem jo neizmerno vesel, starejša sestra pa ne! Ves čas sta si v laseh, zmerjata druga drugo, meni pa očitata, da nisem pravičen do njiju.«

Tanja:« Po sili razmer sem se za eno leto priselila k fantu. Pri večji garaži, ki sva jo preurejala v dom, dela žal niso stekla, kot sva želela. Njegova družina je že od nekdaj veljala za "zelo revno". Štiri leta, kar smo se poznali, so jim moji starši podarjali različne pridelke, od krompirja, zelenjave do drv v jesenskem času. Tašča je vsakemu, ki jo je utegnil poslušati, razlagala, da zdaj, ko sem pri njih, živijo dobesedno iz rok v usta. Zelo me je bolelo.

Konec lanskega leta je imel tast neke zdravstvene težave, in ker sem edina v hiši, ki ima avto, sem ga večkrat peljala na pregled. Uslugo sem dobila korektno plačano, celo do decimalke natančno. Nekoč je na zadnjem sedežu pozabil mapo. Logično, da me je zanimalo, kaj je v njej. Skoraj me je kap, ko sem našla bančni izpisek! Stanje na njegovem bančnem računu je bilo več kot šestmestno! Besna, kot sem bila, sem želela fantu razkriti, kako pokvarjene starše ima. Ne vem, zakaj, a do večera sem se premislila. Tako in tako se bova konec maja preselila na svoje, sem si rekla. Kaj mislite, je sploh vredno, da se vtikam? »

Lenka:« Bila sem nezakonski otrok, z mamó sva živeli pri dedku in babici. Ni nam bilo lahko, saj nas je stric, ki je bil pijanec in narkoman, ves čas fizično nadlegoval in nam grozil s smrtjo. Pri sedemnajstih sem srečala fanta, se zaljubila, poročila in se preselila na njegov dom. Že od prvega dne pa sem imela težave s taščó. Ni me marala zaradi več razlogov: prvi je bil, da sem pri dvajsetih čisto osivela (družinska tradicija), drugi, ker imam samo srednjo šolo, tretji, ker

sem jo, po njenem, premalo spoštovala. Vsa vas je vedela, kako jo je "sram", ker mora sin deliti posteljo s "staro, sivolaso babo". Ljudje so ji pritrjevali, ker se ji niso hoteli zameriti. S svojim psihičnim nasiljem me je spravila na kolena, zbolela sem. Čir na želodcu je povzročil veliko škode na mojem zdravju. Mož je čez noč ukrepal: izposodila sva si denar, najela kredit in kupila starejšo hišo. Preselili smo se, ko še niso bile urejene niti sanitarije. Sredi največjega pomanjkanja denarja se je nama rodil še tretji sin, ki sva ga kljub težavam sprejela z veliko ljubeznijo. Potem se je poročil možev brat in tašča je nenadoma ugotovila, da je njegova žena še bolj "pasja" od mene. Začela nas je obiskovati in se pritoževati čeznjo. Zadnjič je omenila, da razmišlja o selitvi k nam, ker so domače razmere "nevzdržne". Sesedla sem se! Po vsem, kar mi je naredila hudega?! Mož je na moji strani, a se boji zamer, zato je tiho. »

Zinka: »Odraščala sem v številni družini. Kaj je to tišina, nismo vedeli, kajti pogovarjali smo se s povišanimi glasovi, če smo se želeli slišati. Komaj sem čakala, da sem se preselila v Ljubljano. Nisem mogla verjeti: po komaj nekaj tednih sem začela boleče pogrešati bližnje. Domov sem se vračala, če sem le mogla. Potem sem se poročila, prepričana, da sem dobro izbrala, da bo v zakonu vladala ljubezen. Kako sem se zmotila! Njegova mama je imela nad možem še zmeraj oblast, nenehno se je vtikala v najin zakon. Namesto da bi se ji postavil po robu, je začel piti. Pri dvainpetdesetih je potem umrl zaradi posledic alkohola. Končno sem imela na voljo svobodo, po kateri sem ves čas hrepenela. Tašče ni bilo več, da bi mi grenila življenje, moža, ki je imel raje njo kot mene, pa prav tako ne. Mislila sem, da bom ponovno zaživela, da bom lahko končno počela vse, česar predtem nisem mogla, a sem se zmotila. Namesto tega sem v sebi čutila veliko praznino. »

Liam: »Živimo skupaj z babi in dedijem. Mami in babi se nenehno prepirata. To ni prav. Včasih jima rečem, da sta obe enaki, potem ne govorita z menoj. Sovražim prepire okoli denarja! Zelo sovražim.«

Kostja: »Živimo v manjšem bloku s sedmimi stanovanji. Če ne veste, kaj je to norišnica, pridite k nam! Včeraj so se ženske sporekle zaradi pleskanja stopnišča. Hudoooo! Zvečer ne morem zaspati, ker gledajo sosedje televizijo ali pa navijajo Oliverja Dragojevića. Kakšen dan po stopnišču smrdi po zelju, kakšen dan pa po vampih ali hrenovkah. Ko bom zaslužil denar, si bom kupil hišico. Zadovoljen bom tudi z montažno, da bom le na svojem.«

4. RAZPRAVA

V raziskovalni nalogi sva ugotovili, da ljudje živijo na različne načine oz. v zelo različno razporejenih bivališčih. Nekje so domovi deljeni na več ločenih gospodinjstev, drugod je le-to eno. Tudi počutja in odnosi v njih si niso enaki.

Veliko ljudi si je življenje, ki ga imajo, izbralo samih, in zato sva lahko pričakovali, da je večina s svojimi razmerami in domovi zadovoljna. Seveda pa so tu tudi izjeme, ki so bile v trenutni način življenja prisiljene, jim zaradi okoliščin ni preostalo drugega. To se pojavlja predvsem pri mlajši generaciji oseb, ki si dom delijo s svojimi starši ali še enim gospodinjstvom in si zaradi svojega finančnega stanja kakšnega drugega razloga lastnega doma ne morejo privoščiti. Če primerjava število starejših, ki ne želijo, da bi njihovi otroci živeli z njimi, s številom mlajših, ki bi se radi odselili, ustvarili nekaj svojega, prevladujejo mlajši. S tem podatkom ovrževa najino 3. hipotezo, ki pravi, da so z življenjem pod isto streho manj zadovoljni starejši. Na splošno starejši deljenje gospodinjstev navajajo celo kot prednost, tako več časa preživijo v družbi svojih otrok in vnukov. To naju je presenetilo, saj sva v raziskovalno nalogo vstopili s predhodnim mnenjem in pričakovanji, da bodo starejše generacije navajale več problemov glede bivanja v večgeneracijskih gospodinjstvih. A rezultati to jasno zanikajo v vseh pogledih, saj tudi kot razlog za odhod otrok od doma pogosto niso starši, da se med sabo ne bi razumeli. V anketi, ki jo je reševala starejša generacija, sva vključili tudi vprašanje, ali so svojim otrokom nudili pomoč oz. so bili pomemben člen pri vzgoji otrok – odraščanju vnukov. Na vprašanje od nikogar nisva dobili direktnega nasprotovanja, nestrinjanja, nihče pod odgovor ni označil možnosti *ne*. Pojavil se je le kakšen primer, kjer je bila pomoč na tem področju bolj redka. Mlajša generacija to potrjuje, saj so bili starši pri večini pripravljeni vskočiti za varstvo otrok, tudi pomoč s strani staršev prevladuje v fizični obliki.

Dejstvo, da so bili v kar prevladujoči večini stari starši zelo pogosto vključeni v odraščanje svojih vnukov, potrjuje najino 4. hipotezo, ki pravi, da mlajši navajajo varstvo otrok s strani svojih staršev kot zelo pogosto. Hipotezo tako potrujeta obe generaciji.

Primerjamo lahko tudi zadovoljstvo z življenjem v večstanovanjskem domu in z življenjem na samem. Nihče izmed tistih, ki živijo na samem, trenutnega načina življenja ne bi zamenjal z načinom v domu, kjer bi si bil primoran le tega še z nekom deliti. S tem podatkom ovrževa najino 6. hipotezo: *Nekateri, ki so šli na svoje, to dejanje obžalujejo*. Opažava pa, da v večstanovanjskih domovih živi kar nekaj ljudi, ki izražajo željo po osamosvojitvi, lastnem domu. Pogost vzrok za to željo je pomanjkanje prostora, in tako želja po večji prostornosti, odprtosti. Stari starši potrebe po več prostora ne izražajo. Hipoteza je ovržena, saj ji mlajša generacija, na katero je vprašanje tudi vezano, nasprotuje. Pri nekaterih starših, katerih otroci so se odselili, lahko opaziva nekaj sledi želje, da bi se otroci le odločili drugače.

V več stanovanjskih hišah si sostanovalci posledično zelo pogosto delijo nekatere prostore, kar potrjuje najino 2. hipotezo: *Tam, kjer je pod isto streho več gospodinjstev, si osebe v večini primerov delijo določene prostore*. Nekateri to vidijo kot prednosti - več druženja, večja povezanost, nekateri pa ravno v tem vidijo slabosti - več deljenja, potreba po več kompromisih. Opažava, da imamo tudi kar nekaj bivališč, kjer je gospodinjstvo eno, čeprav je generacij več, kar nam poda podatek, da pri precejšnjem delu kosilo jedo skupaj vsak dan. V enem od podvprašanj sva spraševali, kaj bi anketiranci pri večgeneracijskem bivališču spremenili. Kar velik del je napisal, da je to skupni vhod, ki bi ga zamenjali z dvema ločenima. V anketi je bilo navedenih, naštetih še nekaj drugih slabosti življenja pod isto streho, npr. pomanjkanje

zasebnosti, konflikti z drugimi člani, pospravljanje ..., kot tudi prednosti, predvsem medsebojna pomoč in druženje. Večji del pri življenju pod isto streho slabosti sploh ne opazi.

Zastavili sva si tudi 5. hipotezo: *Življenje na svojem je lažje kot življenje s svojimi/partnerjevimi starši, tudi ta je potrjena*. V prvi vrsti zaradi občutka neodvisnosti in samostojnosti, kot tudi dejstvo, da je potreba po kompromisih manj.

Ostala nama je le še hipoteza, ki jo navajava kot 1.: *V Žireh je na več kot polovici naslovov več kot eno gospodinjstvo*. Ta hipoteza je ovržena. V vse ankete sva vključili vprašanje, kaj anketiranci menijo, kako pogosto mladi v Žireh ostajajo doma pri starših in si tako gospodinjstvo delijo. Največji del meni, da bi bila to stopnja 3-srednje, kot drugo najpogostejšo izbiro pa sva zabeležili odgovor število 4-zelo pogosto. Pregledali sva tudi vse hišne naslove v Žireh in proučili ter prešteli, koliko gospodinjstev je na posameznem naslovu. Ugotovili sva, da v več kot polovici hiš živi eno gospodinjstvo in ne več, kar je tudi razlog, da sva najino 1. hipotezo ovrgli.

Da pa se nisva zanašali samo na podatke, ki sva jih pregledali, sva se sprehodili po Žireh in si na lastne oči ogledali različne hiše. Tako sva se tudi sami prepričali, da je v Žireh kar nekaj domov, kjer deluje sistem več gospodinjstev, še več pa tistih, kjer je le eno gospodinjstvo.

Prav tako pa sva tudi iz odgovorov gospoda Zdravka Mlinarja, ki to tematiko v Žireh proučuje že dalj časa oz. ji daje pozornost tudi za vnaprej, dobili potrditev, saj se tudi sam srečuje s takimi ugotovitvami.

Naslov raziskovalne naloge nama je stavek iz Kersnikove Mačkove očete, iz katerega na nek način izhajava, čeprav to ni tema naloge (v knjigi se pojavljajo težave in spori med očetom in sinom). Presenetljivo je dejstvo, da podobnosti s to zgodbo opaziva tudi danes, v zgodbah, ki sva jih dobili od gospe Milene Miklavčič. Prepiri in nesoglasja v večini primerov – skoraj vseh, potekajo med le moškim (brat-brat, oče- sin ...) oz. le med ženskim delom družine (tašča-mati, med sestrami, teta-mati...), ne zasledimo pa sporov, do katerih bi prihajalo med spoloma (oče-snaha, mati-sin ...).

5. ZAKLJUČEK

Ugotovili sva, da ljudje živijo na različne načine. S svojimi starši, z drugim gospodinjstvom, v bloku, nekje na samem ... Večina ljudi je s svojim življenjem zadovoljna, seveda pa nič ni popolno, kot vidiva že iz lastnih vsakodnevnih izkušenj. Vsaka stvar ima svoje slabosti in prednosti, pomembno je le, kako nanje gledamo. Glede na svoje življenje so nama jih našteli tudi anketiranci, različnih starosti in karakterjev.

Od najinih 6 hipotez sva potrdili tri, in sicer naslednje tri – 2. *Tam, kjer je pod isto streho več gospodinjstev, je v večini nekaj prostorov deljenih, skupnih*; 4. *Mlajši navajajo varstvo otrok s strani svojih staršev kot zelo pogosto* in 5. *Življenje na svojem je lažje kot življenje, v katerem si prostore delimo s svojimi/partnerjevimi starši*. Hipoteze 1. *V Žireh je na več kot polovici naslovov več kot eno gospodinjstvo*; 3. *Starejši so manj zadovoljni z življenjem pod isto streho* in 6. *Nekateri, ki so šli na svoje, to dejanje obžalujejo*, pa so ovržene.

Tema je obsežna, ob tem, ko najino nalogo zaključujeva, tudi sami opažava nove teme, na katere bi najino raziskovalno nalogo lahko še razčlenili. Kar nekaj idej za raziskovanje v prihodnosti, iz najine naloge kot osnove nama je dal tudi gospod Zdravko Mlinar, ki nama je prijazno odgovoril na zastavljena vprašanja. Lahko bi se osredotočili na razlike načina bivanja nekoč in danes, kako so se razlikovali vzroki za določen način bivanja, so bile glavne starejše generacije ali so že takrat otroci odločitve o svojem življenju vzeli v svoje roke in pri njih vztrajali. Lahko bi tudi spremljali, v kakšni smeri se le to razvija v trenutni moderni dobi. V obravnavo bi lahko vzeli tudi, ali le starejšega človeka, ki na domu, mogoče kmetiji ostane sam in na kaj je posest posledično obsojena, ali pa nekega mladega človeka, ki si želi svobode in hrepeni po raziskovanju sveta. Še ena trenutno bolj aktualna tema bi bila, kako se je bivanje, počutje v domu, ter počutje njim spremenilo v času korone in kakšne so njene posledice.

Zanimivo je bilo opaziti, najti razlike, v razmišljanju, željah in potrebah mlajših ter starejših generacij. Srečali sva se tudi z nekaterimi, za naju presenetljivimi podatki in se strinjava, da nama je sedaj poznavanje življenja pod skupno streho in tistega na samem, veliko razumljivejše. Na to, ali se bova v prihodnje v te teme še bolj poglobljali, bo vplivalo veliko dejavnikov, kaj pa naju v prihodnosti čaka, bomo še videli.

Raziskovalna naloga pa nama ni prinesla le novih teoretičnih znanj, pač pa je v žepu skrivala tudi polno presenečenj, zaradi trenutnih kaotičnih razmer v svetu, ki so nama dodale veliko novega znanja, tudi na tehničnem področju, ki nama bo nekoč prav gotovo prišlo prav.

Zaključujeva z ugotovitvijo, da v Žireh prevladujejo hiše z enim gospodinjstvom, a se število le-teh lahko primerja s številom večgeneracijskih (z več gospodinjstvi), ki jih v našem kraju ni malo. Prav tako pa so generacije med sabo v dobrih in tesnih odnosih, kar lahko štejemo le kot pozitivno in spodbudno.

6. VIRI IN LITERATURA

Ata, mama, dedi, babi ... Gospodinjstva in družine v Sloveniji. Pridobljeno na www.stat.si, oktober 2020.

Brcar, T. *Sobivanje mladih in starih ljudi*. Ljubljana, Fakulteta za socialno delo, 2016.

Hren, M. *Selitev v hišo na obrobje*. Med željo in realizacijo. Ljubljana, Fakulteta za družbene vede, 2009.

Lončar, M. *Izzivi življenja v večgeneracijskih družinah*. Ljubljana, Fakulteta za socialno delo, 2016.

Ljudje, družine, stanovanja. Pridobljeno na www.stat.si/pub.asp, november 2020.

Mlinar, Z. *Življenjsko okolje v globalni informacijski družbi*, Prostorsko-časovna organizacija bivanja. Ljubljana, Fakulteta za družbene vede, 2008.

Mlinar, Z. *Pisno sporočilo*, intervju, Žiri-Ljubljana, 2021.

Miklavčič, M. *Pisno sporočilo*, Žiri, 2021.

7. PRILOGE

Pri vseh prilogah – anketnih vprašalnikih gre za zaslonske posnetke vprašalnikov.

Anketni vprašalnik – 1

VPRAŠALNIK ZA RAZISKOVALNO NALOGO

Pozdravljeni, sva učenci 9. razreda OŠ Žiri in v letošnjem šolskem letu želiva izdelati raziskovalno nalogo na temo eno- in več družinskih hiš oz. kako je v praksi z bivanjem v Žireh. Anketa je povsem anonimna; vljudno pa vas prosiva, da si vzamete kar nekaj časa in jo rešite, saj nama boste s tem pomagali do – za naju, morda tudi za Žirovce – novih spoznanj. Mlajši so anketo že rešili, ker pa želiva primerljive podatke, prosiva tudi vas, starjšo generacijo, če odgovorite nanje. Mirjam in Anja

* Zahtevano

1. 1. Ali živite v hiši z otroki/vnuki? *

Označite samo en oval.

DA

NE

2. 3. Kdo je ostal doma? *

Označite samo en oval.

Hči

Sin

Oba

3. 4. Zakaj se niso odselili? *

Označite samo en oval.

Ker niso hoteli zapustiti staršev.

Ker niso zmogli biti samostojen/a.

Ker se nam je zdelo najbolj ekonomično/smotno glede na velikost hiše.

Drugo: _____

4. 5. Kako to, da je ostal doma ravno ta otrok? *

5. 6. Kaj se vam zdi ugodno pri tem, da se niso odselili? *

Označite samo en oval.

- Manj dela.
 Manjša odgovornost.
 Starši imamo družbo.
 Pomoč drug drugemu.

6. 7. Ali ste starši reševali stanovanjski problem otrok?

Označite samo en oval.

- DA
 NE
 To sicer ne, a smo bili v veliko pomoč.

7. 8. Kakšno pomoč ste jim predvsem nudili v času reševanja stanovanjskega problema? *

Označite samo en oval.

- Finančno
 Fizično delo.
 Svetovanje.
 Nobene.
 Drugo: _____

8. 9. Ali imate dovolj prostora? *

Označite samo en oval.

- Da
 Ne
 Lahko bi ga bilo več, ampak gre.

9. 10. Ali imate še kakšne prazne prostore, če, kolikšna je kvadratura teh? *

10. 11. Imate kakšne skupne prostore? *

Označite samo en oval.

- DA
 NE

11. 12. Če ste odgovorili z da, prosiva, navedite katere.

12. 13. Navedite, v čem se vam zdi prednost skupnih prostorov.

13. 14. Navedite, v čem se vam zdi slabost skupnih prostorov.

14. 15. Imate skupni vhod? *

Označite samo en oval.

DA

NE

15. 16. Navedite, v čem se vam zdi prednost skupnega vhoda.

16. 17. Navedite, v čem se vam zdi slabost skupnega vhoda.

17. 19. Katere se vam zdijo bistvene prednosti skupnega življenja pod eno streho? *

18. 20. Katere se vam zdijo bistvene slabosti/pomanjkljivosti življenja pod eno streho? *

19. 21. Aji se kdaj sprete? *

Označite samo en oval.

DA

NE

Drugo: _____

20. 22. Kdo običajno se, po vašem mnenju, mora bolj prilagajati? *

Označite samo en oval.

- Starejši
 Mlajši
 Odvisno, morda najprej mlajši, potem starejši
 Drugo: _____

21. 23. Ali starši pričakujete kakšne posebne ugodnosti, dela od mlajših? *

Označite samo en oval.

- DA
 NE

22. 24. Imate doma eno osebo, ki odloča ali so odločitve stvar vseh članov? *

Označite samo en oval.

- Ena oseba
 Vsi člani

23. 25. Kdo je tista oseba, ki ima pod vašo streho največjo moč?

24. 26. Katere so glavne teme, s katerimi se ne strinjate vsi? *

25. 27. Ste mnenja, da je vaše mnenje dovolj upoštevano? *

Označite samo en oval.

DA

NE

26. 29. Kako problemi drugega člana/gospodinjstva vplivajo na vaše počutje? *

Označite samo en oval.

Se o vseh problemih/stvareh pogovorimo.

Pogovorimo se nujne stvari, bistrane.

Se ne »tikamo« drug v drugega.

Drugo: _____

27. 30. Kako si delite stroške? *

Označite samo en oval.

Vsak plača nekaj.

Vse delimo glede na število članov.

Vse plačujejo starejši.

Vse plačujejo mlajši.

28. 31. Ali ste starejši pomagali pri vzgoji/varovanju otrok? *

Označite samo en oval.

Da, vedno, kadar so potrebovali.

Večinoma.

Včasih.

Redko.

29. 32. Kdo ureja okolico hiše? *

Označite samo en oval.

- Vsak po malem.
- Starejši.
- Mlajši.

30. 33. Ali si delite tudi vrt? *

Označite samo en oval.

- DA
- NE

31. 34. Ali starejši večkrat prosite vaše vnuke za kakšno pomoč? *

Označite samo en oval.

- DA
- NE
- Drugo: _____

32. 35. Kako pogosto imate skupna kosila? *

Označite samo en oval.

- Vsak dan.
- Enkrat na teden.
- Enkrat na mesec.
- Nekajkrat na leto/ob posebnih dogodkih.
- Drugo: _____

33. 36. Ali si želite, da bi otroci vedno, kadar bi potrebovali, skrbeli za vas ali bi se obrnili za pomoč na druge. *

Označite samo en oval.

- Otroci.
 Drugi (tudi plačljivo).
 Drugo: _____

34. 37. Ali bi danes, če bi ponovno imeli izbiro, še enkrat želeli, da otroci ostanejo doma? *

Označite samo en oval.

- DA
 NE

35. 38. Kaj bi (vendarle) spremenili? *

36. 39. Ali je korona čas pozitivno vplival na odnose v hiši? *

Označite samo en oval.

- DA
 NE
 Enako je bilo.

37. 40. Utemeljite svojo odločitev.

38. 43. Na splošno od 1 do 5 ocenite vaše odnose z otroki, pri čemer 5 pomeni odlično, 1 zelo slabo. *

Označite samo en oval.

	1	2	3	4	5	
Zelo slabo.	☐	☐	☐	☐	☐	Odlično.

39. 18. V kakšni meri menite, da se v Žireh ohranja tradicija, da naj mladi ostanejo doma oz. da mora biti več generacij pod isto streho? Ocenite z 1 do 5 (1 = zelo redko; 5 = zelo pogosto). *

Označite samo en oval.

	1	2	3	4	5	
Zelo redko	☐	☐	☐	☐	☐	Zelo pogosto

Anketni vprašalnik – 2

Vprašalnik - bivanje pod svojo streho

Pozdravljeni, sva učenci 9. razreda OŠ Žiri in v letošnjem šolskem letu želiva izdelati raziskovalno nalogo na temo eno- in več družinskih hiš oz. kako je v praksi z bivanjem v Žireh. Anketa je povsem anonimna; vljudno pa vas prosiva, da si vzamete nekaj časa in jo rešite, saj nama boste s tem pomagali do – za naju, morda tudi za Žirovce – novih spoznanj. Mirjam in Anja

* Zahtevano

1. 1. Ali živite sami – samo vaša družina?

Označite samo en oval.

- DA
 NE

2. 2. Kdaj ste se odsešli? *

Označite samo en oval.

- Ko je bil eden partnerjev še en od sem bil še sam.
 Ko sva si ustvarila družino.
 Po več letih, ker smo ugotovili, da bomo tako bolje živeli.
 Drugo: _____

3. 3. Kje živite? *

Označite samo en oval.

- V svoji hiši.
 V svojem stanovanju.
 V najetem stanovanju.

4. 3. Ali so starši vašo odločitev, da se odselite, podpri? *

Öznačite samo en oval.

DA

NE

5. 4. Kaj je bil razlog, da ste se odselili? *

Öznačite samo en oval.

Doma ni bilo dovolj prostora.

Radi bi bili neodvisni.

S starši nismo našli skupnega jezika.

Doma je bil že kateri od sorojencev.

Drugo: _____

6. 5. Ali sicer je pri vaših starših toliko prostora, da bi lahko živeli skupaj? *

Öznačite samo en oval.

DA

NE

7. 6. So vam starši pomagali gradnji, nakupu/ urejanju samostojnega doma? *

Öznačite samo en oval.

DA

NE

8. 7. Katere so prednosti, da živite sami? *

9. 8. Kaj najbolj pogrešate, ker ste sami? *

10. 9. Ali zavidate tistim, ki imajo možnost bivanja s starši? *

Označite samo en oval.

DA

NE

VČASIH

11. 10. Če bi imeli danes ponovno možnost, da greste na svoje, bi storili isto? *

Označite samo en oval.

DA

NE

12. 11. Pri čem so vam starši kljub temu, da živite ločeno, predvsem pomagali? *

Označite samo en oval.

Finančno

Pri varstvu/vzgoji otrok

Pri ničemer

Drugo: _____

13. 12. Ali vi pomagate staršem?

Označite samo en oval.

Da

Ne

Še ne potrebujejo pomoči.

14. 13. Zgolj hipotetično: Če bi boste postali lastnik tiste hiše, v kateri so sedaj starši, kaj bi z njo storili? *

Označite samo en oval.

- Sam bi se preselil tja.
- Prodal jo bi.
- Dal bi jo v najem.
- Podaril bi jo svojim otrokom.
- Vem, da ne bom postal lastnik.

15. 14. Prosiha, ocenite z ocenami od 1 do 5, v kakšni meri je potrebno prilagajanje v življenju pod skupno streho. 1 = ni potrebno; 5 = potrebno je stalno prilagajanje. *

Označite samo en oval.

	1	2	3	4	5	
Ni potrebno	☐	☐	☐	☐	☐	Stalno prilagajanje.

16. 15. Kaj bi storili, če bi bili na starost starši onemogli, ne bi mogli skrbeti sami zase? *

Označite samo en oval.

- Dal bi jih v dom za ostarele.
- Sam bi skrbel, tako da bi hodil k njim.
- Našel bi nekoga, ki bi skrbel zanje.
- Za to bi poskrbel tisti, ki z njimi živi.
- Skrb bi si delil.

17. 16. Ali bi želeli, da vaši otroci, ko odrastejo, ostanejo pri vas? *

Označite samo en oval.

- Da, eden zagotovo.
- Vseeno mi je.
- Ne, nimamo dovolj prostora.
- Ne, sami naj se osamosvojijo.

18. 17. Kaj najbolj, po vašem mnenju pogojuje to, da si nekdo uredi življenje sam, pod svojo lastno streho streho? *

19. 18. V kakšni meri menite, da se v Žireh ohranja tradicija, da naj mladi ostanejo doma oz. da mora biti več generacij pod isto streho? Ocenite z 1 do 5 (1 = zelo redko; 5 = zelo pogosto). *

Označite samo en oval.

	1	2	3	4	5	
Zelo redko	☐	☐	☐	☐	☐	Zelo pogosto

20. Vaša starost *

Označite samo en oval.

- Do 30 let.
- 30-40 let.
- 40-50 let.
- Nad 50 let.

Anketni vprašalnik - 3

VPRAŠALNIK ZA RAZISKOVALNO NALOGO

Pozdravljeni, vsa učenki 9. razreda OŠ Žiri in v letošnjem šolskem letu želiva izdelati raziskovalno nalogo na temo eno- in več družinskih hiš oz. kako je v praksi z bivanjem v Žirih. Anketa je povsem anonimna; vendar pa vas prosiva, da si vzamete kar nekaj časa in jo rešite, saj nama boste s tem pomagali do – za naju, morda tudi za Žirovce – novih spoznanj. Majši so anketo že rešili, ker pa želiva primerljive podatke, prosiva tudi vas, starševo generacijo, če odgovorite nanje. Mirjam in Anja

* Zahtevano

1. 1. Ali živite v hiši z otroki/vnuki? *

Označite samo en oval.

DA

NE

2. 3. Kdo je ostal doma? *

Označite samo en oval.

Hči

Sin

Oba

3. 4. Zakaj se niso odselili? *

Označite samo en oval.

Ker niso hoteli zapustiti staršev.

Ker niso zmogli biti samostojen/a.

Ker se nam je zdelo najbolj ekonomično/smotno glede na velikost hiše.

Drugo: _____

4. 5. Kako to, da je ostal doma ravno ta otrok? *

5. 6. Kaj se vam zdi ugodno pri tem, da se niso odselili? *

Označite samo en oval.

- Manj dela.
- Manjša odgovornost.
- Starši imamo družbo.
- Pomoč drug drugemu.

6. 7. Ali ste starši reševali stanovanjski problem otrok?

Označite samo en oval.

- DA
- NE
- To sicer ne, a smo bili v veliko pomoč.

7. 8. Kakšno pomoč ste jim predvsem nudili v času reševanja stanovanjskega problema? *

Označite samo en oval.

- Finančno
- Fizično delo.
- Svetovanje.
- Nobene.
- Drugo: _____

28. 3. 2021

VPRŠALNIK ZA RAZISKOVNO NALOGO

8. 9. Ali imate dovolj prostora? *

Označite samo en oval.

- Da
- Ne
- Lahko bi ga bilo več, ampak gre.

9. 10. Ali imate še kakšne prazne prostore, če, kolikšna je kvadratura teh? *

10. 11. Imate kakšne skupne prostore? *

Označite samo en oval.

- DA
- NE

11. 12. Če ste odgovorili z da, prosiva, navedite katere.

12. 13. Navedite, v čem se vam zdi prednost skupnih prostorov.

13. 14. Navedite, v čem se vam zdi slabost skupnih prostorov.

14. 15. Imate skupni vhod? *

Označite samo en oval.

DA

NE

15. 16. Navedite, v čem se vam zdi prednost skupnega vhoda.

16. 17. Navedite, v čem se vam zdi slabost skupnega vhoda.

17. 19. Katere se vam zdijo bistvene prednosti skupnega življenja pod eno streho? *

18. 20. Katere se vam zdijo bistvene slabosti/pomanjkljivosti življenja pod eno streho? *

19. 21. Ali se kdaj sprete? *

Označite samo en oval.

DA

NE

Drugo: _____

20. 22. Kdo običajno se, po vašem mnenju, mora bolj prilagajati? *

Označite samo en oval.

- Starejši
- Mlajši
- Odvisno, morda najprej mlajši, potem starejši
- Drugo: _____

21. 23. Ali starši pričakujete kakšne posebne ugodnosti, dela od mlajših? *

Označite samo en oval.

- DA
- NE

22. 24. Imate doma eno osebo, ki odloča ali so odločitve stvar vseh članov? *

Označite samo en oval.

- Ena oseba
- Vsi člani

23. 25. Kdo je tista oseba, ki ima pod vašo streho največjo moč?

24. 26. Katere so glavne teme, s katerimi se ne strinjate vsi? *

25. 27. Ste mnenja, da je vaše mnenje dovolj upoštevano? *

Źznaĉite samo en oval.

DA

NE

26. 29. Kako problemi drugega ĉlana/gospodinjstva vplivajo na vaše poĉutje? *

Źznaĉite samo en oval.

Se o vseh problemih/stvareh pogovorimo.

Pogovorimo se nujne stvari, bistvene.

Se ne »tikamo« drug v drugega.

Drugo: _____

27. 30. Kako si delite stroške? *

Źznaĉite samo en oval.

Vsak plaĉa nekaj.

Vse delimo glede na število ĉlanov.

Vse plaĉujejo starejši.

Vse plaĉujejo mlajši.

28. 31. Ali ste starejši pomagali pri vzgoji/varovanju otrok? *

Źznaĉite samo en oval.

Da, vedno, kadar so potrebovali.

Veĉinoma.

Vĉasih.

Redko.

29. 32. Kdo ureja okolico hiše? *

Označite samo en oval.

- Vsak po majem.
- Starejši.
- Mlajši.

30. 33. Ali si delite tudi vrt? *

Označite samo en oval.

- DA
- NE

31. 34. Ali starejši večkrat prosite vaše vnuke za kakšno pomoč? *

Označite samo en oval.

- DA
- NE
- Drugo: _____

32. 35. Kako pogosto imate skupna kosila? *

Označite samo en oval.

- Vsak dan.
- Enkrat na teden.
- Enkrat na mesec.
- Nekajkrat na leto/ob posebnih dogodkih.
- Drugo: _____

33. 36. Ali si želite, da bi otroci vedno, kadar bi potrebovali, skrbeli za vas ali bi se obrnili za pomoč na druge? *

Označite samo en oval.

- Otroci.
 Drugi (tudi plačljivo).
 Drugo: _____

34. 37. Ali bi danes, če bi ponovno imeli izbiro, še enkrat želeli, da otroci ostanejo doma? *

Označite samo en oval.

- DA
 NE

35. 38. Kaj bi (vendarle) spremenili? *

36. 39. Ali je korona čas pozitivno vplival na odnose v hiši? *

Označite samo en oval.

- DA
 NE
 Enako je bilo.

37. 40. Utemeljite svojo odločitev.

38. 43. Na splošno od 1 do 5 ocenite vaše odnose z otroki, pri čemer 5 pomeni odlično, 1 zelo slabo. *

Označite samo en oval.

	1	2	3	4	5	
Zelo slabo.	☐	☐	☐	☐	☐	Odlično.

39. 18. V kakšni meri menite, da se v Žireh ohranja tradicija, da naj mladi ostanejo doma oz. da mora biti več generacij pod isto streho? Ocenite z 1 do 5 (1 = zelo redko; 5 = zelo pogosto). *

Označite samo en oval.

	1	2	3	4	5	
Zelo redko	☐	☐	☐	☐	☐	Zelo pogosto